

TÜRKİYE ÖĞRETMENLER SENDİKASI

1967 – 1969

ÇALIŞMA
PROGRAMI

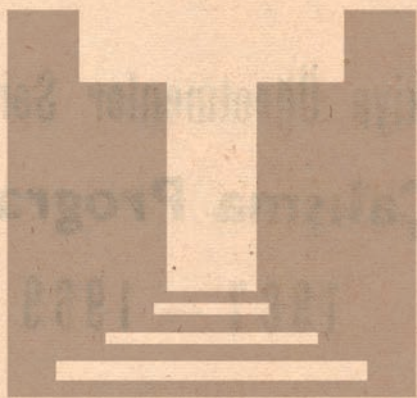
TÜSTAV

12C/7500

Türkiye Öğretmenler Sendikası
Çalışma Programı

1967 — 1969

TÜSTAV

TÜSTAV

NOT :

BU ÇALIŞMA PROGRAMI 29. X. 1967 DE YAPILAN YÜRÜTME, YÖNETİM, ONUR VE DENETLEME KURULLARI ORTAK TOPLANTISINDA TASLAK HALİNDE HAZIRLANDI. BU TASLAK TEKSİR EDİLEREK TEMSİLCİLERE VE BAZI UZMANLARA GÖNDERİLDİ. AYNI KURULLARIN 4/OCAK/1968 GÜNKÜ TOPLANTISINDA YAPILAN ELEŞTİRİLERE GÖRE KABUL EDİLDİ.

TUSTAV

İ Ç İ N D E K İ L E R

	Sayfa
1 — Giriş	1 — 6
2 — Bölüm I (Genel İlkeler)	7 — 16
3 — Bölüm II (Örgütlenme)	17 — 21
I — Genel Merkez Servisleri	
II — Bölgeler	
III — Şubeler	
IV — Sendikal eğitim	
V — Araştırma ve Yayın	
VI — Yan sendikalar	
4 — Bölüm III (Meslek Sorunları)	22 — 27
5 — Bölüm IV (Kanun ve Yönetmelikler) ...	28 — 29
6 — Bölüm V (Çevre İlişkileri)	30 — 35
I — Hükümetle ilişkiler	
II — Siyasi Partilerle ilişkiler	
III — Genel İdarenin Mahalli Teşkilâtı, Yöneticileri ile ilişkiler	
IV — TÖDMF ile ilişkiler	
V — Meslek dışı kuruluşlarla ilişkiler	
VI Radyo ve Basınla ilişkiler	
VII Yabancı Meslek Kuruluşlarıyla ilişkiler	
7 — Bölüm VI (Yurt sorunları)	36 — 40
8 — Bölüm VII (Beslenme)	41 — 44
9 — Bölüm VIII (Uluslararası ilişkiler)	45 — 48

TÜRKİYE ÖĞRETMENLER SENDİKASI ÇALIŞMA PROGRAMI

1967 — 1969

G İ R İ Ş

En yalın bir anlatımla, sendikalar mesleki temsil organlarıdır. Organı oldukları meslek mensuplarının maddi ve manevi çıkarlarını korumak, yeni haklar elde etmek için çalışırlar. Türkçe Sözlüğü'nün 630'uncu sayfasındaki bilgiye göre, Sendika isimdir, İtalyanca asıllıdır, Türkçeye Yunancadan gelmiştir...» Bir sınıftan olanların iş ve kazanç bakımından çıkarlarını korumak için aralarında kurdukları birlik» anlamına gelir. 624 Sayılı Kanunun Birinci Maddesindeki tanım da aynı noktada birleşmektedir: «Kamu hizmeti personelinin ortak mesleki, kültürel, sosyal ve iktisadi hak ve menfaatlerini, korumak, özellikle mesleki gelişmeyi ve aralarındaki yardımlaşmayı sağlamak amacıyla» kurulmuş meslek birlikleri.

Bir meslek grubundan, ya da bir sınıftan olanların, iş ve kazanç bakımından ortak hak ve çıkarları elbet önce işverene karşı korunacaktır. Yardımlaşma, büyük ölçüde işveren karşısında birbirine destek olma, birbirini koruma şeklinde belirecektir. İşveren özel ya da kamu sektöründendir. «Patron» ya da «Devlet» olarak nitelenir. Ama ortak hak ve çıkarların korunması ve artırılması savaşı, basit olarak sadece, çalışan ile çalıştırılan patron arasında cereyan etmez; bu Savaş karmaşık bir savaştır. Patronla yapılıyorsa, patronun ardındaki ve yanındaki güçler de savaş içinde yer alırlar. Bunlar politikacı, bankacı, sermaye sahibi, basın mensubu, yerli ve yabancı iş adamları olabilir. Çoğunlukla üçü, beşi düzenli olarak işbirliği yapar-

lar. Hak savaşı, işveren durumundaki devletle, ya da onun bir organıyla yapılıyorsa, burada, savaşılan sadece bakan, ya da müdür değildir. Astları ve üstleriyle az çok geniş bir yönetici takımı, bu takımın ardındaki siyasi gruplar, onların temsil ettiği sınıfsal çıkarlar. Bu çıkarla uzak yakın ilgisi olanlar da karşı cephenin öğelerinden olurlar.

Karşı cephe bu kadar genişleyince, çalışan ortak hak sahiplerinin gözlerini sadece öndeki işveren temsilcisine dikmeleri, onun çevresinde ve ardında yer alan güçleri görmemesi, bunların ilgili olduğu, toplumsal, siyasal ve özellikle ekonomik etmenleri dikkate almaması, hak savaşı plânlanmasının çok zayıf ve isabetsiz yapıldığını belirtir.

Sendikal eylem, asla basit bir eylem değildir. Mesleğin, meslektaşların ortak hak ve çıkarları, çoğunlukla ülkenin ortak hak ve çıkarlarıyla içiçedir. Daha açık bir deyimle, hak savaşı, bir yapı, bir toplumsal ve ekonomik düzen savaşıdır. Bir sınıftan olanların hak ve çıkarları, bir toplumun çıkarlarından bıçakla kesilip ayrılmamıştır. Bir sınıf az kazanırken, bir sınıf çok fazla kazanmaktadır. Milli Gelir bölüşümünde sosyal adalet yoktur. En az kazananla, en çok kazanan arasında binlerce dilim vardır. Toplumdaki üretim araçlarına ve o kanalla siyasal yapıya egemen olanlar, düzenin değişmesini asla istemezler, tutuculuğun ve gericiliğin savaşını yaparlar. Egemen olmayanlar ve az çıkarlılar değişiklik isterler, devrimci ve ilerici olurlar. O zaman hak savaşı, bir tutucular - devrimciler; gericiler - ilericiler savaşı durumuna döner.

1961 Anayasasını yapan Ulus gücü, temel hak ve özgürlüklerimizi, sosyal devlet ve sosyal adalet ilkelerine göre saptarken, mülkiyet ve miras hakkının kamu yararına aykırı olarak kullanılamayacağını emredici bir şekilde söylerken, elbet mevcut toplum ve ekonomik yapımızın bu ilkelere uymadığını, düzenimizin ileri değil, geri olduğunu bilmekteydi. Bu yüzden, Anayasamız, yapılacak ana reformları bir bir saymaktadır. 1961 Anayasası, bu durumda, henüz kullanılacak bir araç değil, ulaşılması gereken bir

Ülkü, bir «Amaç»tır. Onun için tutucular Anayasayı değiş-tirmek istemekte, devrimciler de onu savunmakta, ona ulaşmayı ve onu tastamam uygulamayı istemektedirler. Böylece, hak savaşı, bir Anayasa savaşı haline gelmektedir.

Bir de, öğretmenliğin mesleki özelliği var. Öğretmenlik söz gelimi berberlik, yada terzilik gibi dar sınırlı bir hizmet alanı değil; sorumluluğu büyük, sınır konamaz, geniş bir alandır. Berber görevini yapar içi biter. Terzi ku- maşı diker, onun da içi biter. Öğretmenin görevi bu kadar basit değildir. Öğretmen, A-B-C'yi öğretip orada kalamaz. Bununla neler yapıldığını, neler yazılıp okunabileceğini de öğretmek durumundadır. Örneğin, petrolün kimyevi for- mln ve özelliklerini belletip geçemez. Petrolün neye ya- radığını, stratejik ham madde olarak önemini, bazı büyük kavgaların niçin petrol yüzünden çıktığını; petrolde, pa- mukta, demir ve çelikte, ilaçta, montajcılıkta ve bunlara benzer bütün ekonomi maddelerindeki ulusal çıkarlarımı- zı küçüklere büyüklere inceden inceye öğretmek zorunlu- ğu da vardır. Bu zorunluk, sadece ülkemiz çıkarlarından ileri gelmekte değil, aynı zamanda ağdaş pedogojinin ve eğitim psikolojisinin de bir gereğidir. Yerli ve yabancı ga- zeteler ve radyolar, petrol kavgasıyla ilgili haberleri her gün yurt ve dünyada yedi iklim, dört bucağa yayıp dur- maktadır. Bu yayınlar, öğrenmek ihtiyacında olan küçük- lerin ve büyüklerin zihinlerinde bin-bir soru yaratmakta- dır. Okulda ocuk, okul dışında ana ve babası: «ğretme- nim, nedir bu petrolün önemi ki, meclis birbirine griyor, dünya birbirine giriyor?» demez mi? Böyle bir soruyu ę- retmen «durun, ben size petrolün ne olduğunu anlatayım, kimyasal formülünü belleteyim, ama önemini ve bu yüz- den çıkan i ve dış kavgaları, petrol emperyalizmini sor- mayın; Bakanlık izin vermiyor » diye cevaplarsa, bu ğret- menin meslek ve bilim haysiyeti, pedagojik değeri ka- lır mı?

Tarımdan ticarete, sağlıktan savunmaya kadar Ulusu- muzun her sorunu, eğitim konusudur. Bugünkü yurttaş-

ları uyarmak ve yarınki yurttaşlarımızı hazırlamak öğretmenin başlıca görevi olduğuna göre, sorunlarıyla ve ulusal çıkarlarla ilgilenmemek, toplumun bugün ve yarınını karanlıkta bırakmak demek olur. Dünyada hiç bir Ulusun öğretmeni böyle sorumsuz ve duygusuz değildir. Böyle duygusuzluğu ve sorumsuzluğu Türk öğretmeninden de kimse isteyemez. Türk öğretmeni, bin-bir tarih nedeniyle, iç ve dış çıkar hesaplarıyla, çağdaş uygarlık ve ekonomi çizgisinin gerisinde bırakılmış ulusun gözünü, ne yapıp edip, karanlıktan ve körlükten kurtaracaktır. Ahlâkın, Atatürk'ün, bilimin ve pedagojinin emri budur. Eğitim bu görevini yaparsa tam bağımsızlık ve kalkınma kolaylaşacak, sosyal adalet sağlanacaktır.

Bu iki kısa tahlili, işe yarar bir eğitim uygulamasının derdine düşmüş yurt çıkarlarını kendi hak ve çıkarlarından öne alarak dürüst ve gerçek bir milliyetçi davranışı göstermiş öğretmenlerimize ve öğretmen çoğunluğunun temsil organı olan TÖS'e yapılan gülünç bir kondurmayı (yani bühtanı) karşılamak için yaptık. Bu kondurma, öğretmenlerin «politikaya daldığı» TÖS'ün onları politikaya ittiği kondurmasıdır.

Politika, 1966 basımlı Türkçe sözlüğünün 652'nci sayfasındaki bilgiye göre, «yurt işlerini yürütmek için tutulan ölçülü yol'dur Yurt işleri, iktidara gelmek suretiyle yürütülür. İktidara, parti kurarak, seçim savaşı yaparak, oy çoğunluğunu alarak gelinir. Bunu açık yollardan partiler yapar. Siyaset yapmak iktidarı elde etmek için iktidar savaşı yapan ve bu amaçla örgütlenmiş siyasi partilerle uzvi bağ kurmaktır. Öğretmenler saygılı oldukları resmî yasalar çerçevesi içinde, açık ya da örtülü olarak iktidara gelme savaşı yapmazlar, parti kurmazlar. Öğretmenlikleri devam ederken partilere girmezler. Sadece, sendikalara girerler. Sendikalar parti olmadıkları için iktidara gelemeler TÖS'ün böyle bir isteği yoktur.

O halde öğretmenlerin siyasete girdiği, TÖS'ün onları siyasete ittiği kondurmasının yasal bir kanıtı ve daya-

nağı bulunamaz. Gerçek ise, tam tersinedir. Milli Eğitimin yöneticileri, pek çok siyasal çıkar hesabıyla öğretmenleri politikaya itmekte ve bölmektedirler. Bunun için, öğretmen çoğunluğu üzerinde baskı niteliğinde nakil işlemleri ve ceza uygulamaları yapmaktadırlar. TÖS haklı olarak bu baskıya karşı koymakta devam edecektir. TÖS'ün bu direnmesi yalnız bir öğretmen sorunu değil, bir yurt sorunu, bir ileri-geri kavgasıdır. Kısımlar da hiçbir zaman bir kişi sorunu değil, bir sınıf sorunu olmuştur.

Geniş bir hizmet alanı olan eğitimin sorunlarına el atmadan, ulusal çıkarları öğretmeden ve bu çıkarları koruma yolları gösterilmeden öğretmenlik yapılamayacağı gibi, öğretmen sendikacılığı da yapılamaz. Öğretmenler, yurt sorunları ve ulusal çıkarlarla ilgilenemezlerse o ülke talih-siz bir ülke sayılır. Endüstrileşmemiz kalkınmamız ve dünya ulusları arasında tam bağımsız bir devlet olarak hayatta kalmamız için öğretmenlerin hassas olması gerekir. Bugün, büyük zorluk, ulusun cahil bırakılmasından doğmaktadır. Çoğunluğun cahil olmasından dolayı yurdumuz büyük felâketlerin eşiğine girip, girip çıkmaktadır. Atatürk'ün apaçık belirttiği gibi, ulusu bu cehaletten kurtaracak olanlar öğretmenlerdir.

Öğretmenler, suya sabuna dokunmaz, tavırsız, kişiliksiz bir eğitim yapmaya mecbur memurlar değil, ulusun bilinçli ve halktan yana uyarıcılarıdır. Yoksa, onları sınıflardan çıkarıp yerlerine beş, on plâk ve birer gramafon makinesi koymak daha ucuz olurdu.

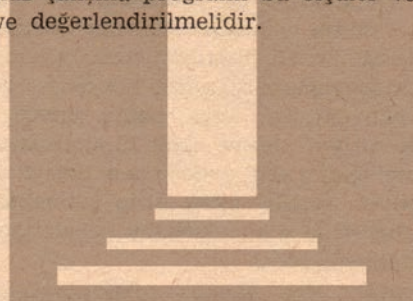
Öğretmenlerimizin hepsi vekil, ya da «muvakkat» değildir. Meslek okullarında yetişip, ondan sonra bu hizmetin başına getirilmişlerdir. Mesleki yeterliklerinden, iyi insan ve iyi yurttaş oluşlarından, sorumluluk ve bilinç seviyelerinden, yurtseverliklerinden hiç kimse şüphe edemez. 120 yıllık bir mesleğin az maaşlı, desteksiz, dayanaksız, çileli mensuplarına, neyin ne olduğunu, onlardan daha iyi biliyormuş gibi akıl öğretmeye kalkmak, yapmadıkları halde politika yapıyorsunuz diye gözdağı vermek, devlet

adamlığı, işverenlik ve âmirlik bakımından sorumlulukları gereği kadar kavrayamamak demektir.

Politikacılar, öğretmenlerle uğraşmaktan bir başarı elde edemezler. Onlar başarıyı, yurt işlerini daha iyi yürütmekte aramalıdır. Eğer politikacılar asli görevlerini tam yapmayıp devletin yönetimini aksatırlar, ulusun varlığını ve çıkarlarını tehlikeye sokarlarsa, o zaman politikanın kendisi de eğitimin ele alması gereken bir konu olur. Öğretmenlerin buna hakkı ve yetkisi vardır.

Tekrar edelim: Her ulusun terbiyesinde öğretmene saygı esastır. Bu esası Türk Ulusu daha iyi bilir ve uygular. Yöneticilerimiz de bilmeli ve uygulamalıdır.

Sunduğumuz çalışma programı bu ölçüler ve esaslarla ele alınmalı ve değerlendirilmelidir.

TÜSTAV

B Ö L Ü M : I

GENEL İLKELER

Anayasamızın 46'ncı Maddesinde yer alan Sendikalaşma hakkından faydalanarak 624 Sayılı Kanuna göre kurulan Türkiye Öğretmenler Sendikası öğretmenin günlük yaşantı ve mesleki faaliyetlerinde karşılaştığı sorunlar ve zorluklarla meşgul olmayı ve bunlara çare bulmayı yakın amaç kabul eder. Sendikamızın bir mesleki kuruluş olması bunu gerektirir. Sendikamızın ilk hareket noktası, ilk kademe niteliği budur. Ulusumuzun eğitimi için çaba harcayan öğretmenler çok ihmal görmüşlerdir. Geçimleri, sağlıkları, sosyal hakları; atanma, yer değiştirme, ceza ve taltif işleri; meslekte ilerleme ve tam verimle çalışabilmeleri için alınan tedbirler her zaman tek yanlı ve yarım olmuştur. Sendika, eğitim hizmetinde çalışanların, özellikle üyelerinin, ekonomik, hukuki, sosyal ve kültürel hak ve çıkarlarını sağlayacak ve savunacaktır. Öğretmenlerin her bakımdan güvenlik içinde yaşamaları, çalışma şartlarının korunması ve kişiliklerini geliştirme imkânlarını araştırma ana amaçları arasındadır.

Sendika, daha ayrıntılı olarak Tüzüğünde de belirttiği gibi, üyelerin yeni haklar elde etmesine çalışacak, personel hukukunu ilgilendiren konularda incelemeler yaparak ilgili kurumlara önerilerde bulunacak; adli ve idari işlemler yüzünden dara düşen üyelerine yardımlar yapacak, üyeleri için her çeşit kooperatiflerin kurulmasına çalışacak; hukuki yardımlarını esirgemeyecek; üyeleri adına toplu sigorta sözleşmeleri yapacak; sağlık ve ihtiyarlık yurtları yönetecek; ölüm, kaza ve hastalık karşısında yardımlarda bulunacaktır.

Bu arada, Milli Eğitimle ilgili konularda günün ko-

şullarına uymayan ve huzursuzluğa yol açan hususlar saptanıp özellikle 624 sayılı Devlet Personeli Sendikaları Kanunu eleştirilecek ve tayin-nakil komisyonlarında sendikalardan temsilci bulundurulması gibi konular öncelikle ele alınacaktır. Önemle belirtelim ki, adı geçen kanunda Anayasa'ya aykırı birçok sınırlamalar vardır.

Bütün bu mücadelemizde bölünmezliğin anlatımı olarak tek sendikaya olan inancımızı belirtmeyi gerekli görüyoruz. Sendikacılıkta başarılı savaş aracı «tek sendika» dır. Toplumlar insanlığın mutluluğu ve gelişimini engelleyen türlü görünümdeki düzensizlikleri ortadan kaldırmak için bir mücadeleye sahne olmaktadırlar. Bütün toplumlar daha iyi bir gelecek için evrimlerden geçmekte, emeğiyle geçinenler de mesleki temeller üstüne oturtulmuş örgütler içinde toplanarak ilerici güçler safında yerlerini almaktadırlar. Öğretmen kitlesi de geçimini zihni emeğinin karşılığında elde ettiği gelirden sağlanan insanlardan meydana geldiği için, ekonomik ve toplumsal özellikleri bakımından emeğiyle geçinenlerin uyanık bir parçasıdır. Bu nedenle toplumu yüceltici güçler safında işgal ettiği yerin önemi büyüktür. Bunun için, çıkarları emeğiyle geçinen sınıfın haklarıyla çatışanlar toplumu değiştirici ve yüceltici güçlerin doğmasını önlemek için ellerinden geleni yaparlar. Bu grupları kendi içinde parçalamak, birbirinden kopmuş gruplar hâlinde bölmek böyle bir amacın uygulama yöntemlerindedir; bu tutum patronların bir fahtığının sonucudur. İşverenle bu çeşit bir işbirliği yapan meslek mensuplarına tarihi sorumlulukları hatırlatılmalı, hepimizi birleştirmesi gereken nedenlerin, bazılarımızı ayıran nedenlerden daha önemli olduğu belirtilmelidir. Şüphesiz, bir meslek mensuplarının kendi aralarındaki birliğin gerçekleştirilmesi yolu tek bir mesleki örgüt etrafında toplanılmasıdır. Bu örgüt de, o meslek mensuplarının gerçek çıkarlarına uygun bir amaca yöneldiği ölçüde bir anlam taşır.

Bakanlık sendikal çalışmaların denetçisi değildir. Mil-

li eğitimi, Bakanlık tek başına yürütemez. Öğretmenin çevresinden saygı görerek ve tam verimle çalışacağı ortam yaratılmadığı takdirde, zaten Bakanlık da başarısız kalacaktır. Sendika, öğretmenin mesleki ve sendikal çalışmalarındaki kanunsuz her engellemeyi ulusun mahkemelerine götürecektir, mücadelesini demokratik yollardan sürdürecektir ve engelcileri kara listelerle ulusa açıklayacaktır.

Ama derhal belirtelim ki, sendika sadece üyelerinin haklarını savunan ve onlara ekonomik çıkarlar başta olmak üzere, birtakım yararlar sağlayan bir kuruluş değildir. Sendikanın öğretmenin özlük işleriyle uğraşması yurt ve dünya sorunlarıyla ilgilenmemesi ve bu sorunları arka plana atması anlamına gelmez. Aslında, TÖS'ün bu iki amacı ve iki yanlı faaliyeti arasında karşılıklı sıkı bağlar vardır.

Sendikalar da, tıpkı insanlar gibi, toplumsal bir mücadelenin içindedirler. Kaldı ki, özellikle öğretmenler yurdumuzun ülkücü kuşağı, bilinçli aydını olarak da uyarıcı ve yetiştirici görevlerinin farkındadırlar. TÖS, temsil ettiği meslek gurubunun günlük sorunlarını çözme gayreti içinde bulunmakla birlikte toplum sorunlarını, bir bilim gerçeği olarak, bütün kabul eder. Sendika, kendi meslek sorunlarını çözmek için gerekli çabayı esirgemeyecek fakat bununla da asla yetinmeyecektir, çünkü toplum olayları arasında zorunlu bir bağ vardır. Bu zorunluluğun kabulü toplumun bilimsel anlatımının temelidir. Elektronların hareketinde bir birlik olduğundan habersiz bir fizikçi düşünülemez gibi, toplum sorunlarındaki birliği idrak etmemiş bir öğretmen de olamaz. Sorunlarımızın ayrı, ayrı çözülebileceğini sanmak bilimin gücünü karşımıza almaktır. Olayları değerlendirir ve onları yansıtan fikirlerle bağlantısını kurarken, bunların ortak maddi kökleri bulunduğunu bilmek gerekir. Maddi kökle bu ilişkiyi kuramazsak, toplumsal gelişme kurallarını teşhis etmenin önüne tarifsiz engeller yığılmış oluruz. O zaman,

ne öğretmen sorunları çözülebilir. ne de başka sorunlar. Türk öğretmenleri olayları bir rastlantılar zinciri olarak görmemekte, toplum gelişmesinin iç mantığını, tarafsız ve bilimsel akışını bulmağa çalışmaktadırlar. Sözüünü ettiğimiz ortak bağ toplumdaki ekonomik güçlerdir.

Fakat öğretmenlerin yurt ve dünya sorunlarında etkin olabilmeleri için örgütlü bir güç olmaları gerekir. Kişileri bir örgüte kazanmanın ilk şartı ise, onların günlük yaşamaları ve zorluklarıyla yakından ilgilenmektedir. Ancak bu yakınlığı göstererek kitlenin ilgisini ve güvenini kazanmak suretiyle somut günlük sorunların daha geniş toplum sorunlarıyla olan ilişkisi üzerinde durulabilir ve bunlar anlatılabilir. Öte yandan, hemen ekleyelim ki, kişilerin günlük yaşantılarında karşılaştıkları zorluklar aslında kişisel ve rastlansal değil, toplum düzeninin bozukluğundan doğan sonuçlardır. Böylece, öğretmenin kendi mesleğine özgü sorunların çözümü ve onun iyi hayat şartlarına kavuşması, görülüyor ki, daha geniş toplum sorunlarının çözümüne bağlıdır. Hiçbir toplumsal birim ötekilerden tecrit edilmiş durumda var olamaz; her toplum öteki toplumlarla karşılıklı ilişki ve tepkiler sistemi içindedir. TÖS kişilerin günlük yaşantılarındaki şart ve sorunlarla toplum ve dünya sorunlarının ilişkilerinin bilincinde olduğu içindir ki, faaliyetlerini her iki yönde yürütmek kararındadır.

Halkın içinden gelen Türk öğretmeni halkla kader birliği yapmıştır. Ve hâlâ halkın içindedir. Halkla öğretmen arasındaki bağlar çözülmemiştir. Binlerce öğretmenin anası, bacısı, kardeşi, arkadaşları, komşuları, eskiden beri sürüp gelen kötü şartlar içinde yaşamakta, çok çalışmakta fakat az kazanmakta; okullarda yer, hastanelerde yatak bulmak için bin-bir zorluk çekmektedir. Bu yüzden, öğretmenin, bütün sorunların halktan yana bir çözüme bağlanmasını istemesi doğaldır. Türk öğretmeni bir yandan kendi meslek sorunlarını çözmeğe çalışırken, bir yandan da çeşitli konularda halktan yana olan ağırlı-

ğını ortaya koyacaktır. Temel sorun, tabii ki, Türkiye'nin ekonomik ve toplumsal yapısı sorunudur. Ulusun öbür toplumcu güçleri ve hizmet gruplarıyla birlikte, sendika da kendi payına düşeni yaptığında, öğretmen sorunu da, bütün diğer sorunlarla birlikte, zorunlu olarak temelden çözümlenecektir. TÖS, öğretmenin hak ve hürriyetlerini savunmak, öğretim dâvâlarını halka duyurmak, bunun ana sorunlarla ilişkisini anlatmak ve hükümeti etkilemek için bütün demokratik yollardan faydalanacaktır.

Öğretmenlik, görev ve sorumluluk alanı geniş olan bir meslektir. Birçok meslekler gibi onu kendi sınırları içinde kalan, dar bir meslek olarak anlamak, ulusumuzun ilerleme arzusunu ve gücünü köreltmek demek olur. Öğretmen, sadece çocuklara öğretmekle kalmaz. Yetişkinler kamuoyunu uyarmak, yeni ve doğru ülküleri yaratmak ve topluma benimsetmek onun da görevidir. Bugün içinde bulunduğumuz toplumsal, siyasal, ekonomik ve kültürel sorunlar önünde öğretmen susarsa, ne kalkınmamız gerçekleşir, ne de tam bağımsızlığımıza sahip olabiliriz. Ulusal bağımsızlığın eksiksiz sağlanması ve korunmasında, teknik ve ekonomik kalkınmanın da önemli rolü vardır. Ama hemen belirtelim ki, teknik ve ekonomik kalkınma, ancak uyandırılmış halkımızın bilinçli ve istekli çabasıyla sağlanabilir. Bu gerçeklerin kültür alanındaki öncüleri de öğretmenlerdir. Çünkü bağımsızlık ve kalkınma, aynı zamanda bir kültür hareketidir. Eğitimin yurt kalkınmasıyla yakından ilgisi, aslında, üstünde çok fazla durulmasını gerektirmeyecek kadar açıktır. Kültürel ilerleme ile ekonomik kalkınmanın birbirini karşılıklı olarak etkilediği buraya kadar söylediklerimizden anlaşılmalıdır. Birbirine bağlı bu ikili kalkınma için gerekli ortamı hazırlama öğretmenin görevlerindedir. Eğitimde amacımız yurtaş sadece okur-yazar yapmak, ya da dar anlamda bilgi vermek değil, Anayasamızın 12'nci Maddesinin ruhuna da uygun olarak, nerede ve hangi koşullar altında olurlarsa olsunlar, bütün yurtaşlarımızın, kişiliklerini

sonuna kadar geliştirebilmeleri için gerekli olanakların yaratılmasında aracı olmaktır. Böylece, bugüne kadar hayli yol almış olan demokrasimize toplumsal bir öz de kazandırılmış olacaktır.

Öğretmenin bu çabasındaki rehberi bilimdir. Atatürk'ün 1922'deki şu sözlerini hatırlayalım: «Milletimizin siyasi, içtimai hayatında, milletimizin fikri terbiyesinde de rehberimiz ilim ve fen olacaktır.» Gene O'nun kelimeleriyle, «müsbet bilimlerin temellerine dayanan bir nesil yetiştirmek ana siyasetimizin açık dileğidir.» (5 Şubat 1933). Atatürk'ün başka bir vesileyle bir daha belirttiği gibi, «kastettiğimiz ilim, hakikatı bilmektir. Yoksa okumuş adamlardan en büyük cahiller çıktığı gibi, hiç okumak bilmeyenlerden de hakikatı gören hakiki âlimler çıkabilir.»

Türk öğretmeni toplumsal bilimlerde de tutumunu bilimsel gerçeklere uygun olarak. Doğuda olduğu gibi, toplumlarda da kişisel iradenin dışında, objektif gelişme ve değişme kuralları vardır. İnsanların kendi kendilerini yönetmede gün geçtikçe daha fazla söz sahibi olmaları, çalışanların sendikalaşmaları, iç ve dış sömürmelerin ergeç sona erdirilmesi bu objektif nitelikteki pek çok örneğin önemlileridir. Öğretmen, toplumun bu bilimsel kurallarına uygun olarak davrandığı ölçüde kendi ülusunun gelişmesinde yapıcı bir rol oynamış olacaktır. TÖS olarak bilimi, halk için ve halk yararına kullanılan çok önemli bir araç olarak kabul ettiğimizi belirtmek isteriz. Sendika, hem eğitim, hem toplum görüşünü bilime bağlamayı ve bu yolda direnmeyi, uygulayıcı öğretmenden isteyecektir.

Bugün halkçılık, çalışan halkı bütün değerlerin son amacı kabul etmek, demokrasiyi ve sosyal adaleti frenleyen her gerici ve tutucu etkiyi önlemektir. Atatürk 1 Aralık 1921 de halkçılık ilkesini şöyle tanımlamıştır: «Herbirimizin hakkı vardır, yetkisi vardır. Fakat çalışmakla bu hakkı elde ederiz. Yoksa sırt üstü yatmak ve hayatını çalışmadan geçirmek isteyen insanların toplumumuz

içerisinde yeri yoktur, hakkı yoktur. O halde söyleyiniz, efendiler! Halkçılık, toplum düzenini emeğine, hukukuna dayandırmak isteyen bir sosyal doktrindir. Efendiler! Biz bu hakkımızı korumak, bağımsızlığımızı güven altında buldurabilmek için, toptan, milletçe bizi mahvetmek isteyen emperyalizme ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı milletçe savaşmayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlarız.»

Atatürk'ün bu sözlerinden de anlaşılacağı üzere, toplumun yapısını değiştirecek ve onu daha ileri bir toplumsal ve ekonomik düzene ulaştıracak güç, çalışan halktır. Ve bütün değerlerin esas kaynağı da emektir. Öyleyse halkçılık ilkesini herşeyden önce çalışan halkın Türkiye'yi daha ileri bir düzene, çağdaş uygarlık düzeyine ulaştıracak güce, bilince ve yeteneğe kavuşturulmasını gerektirmektedir. İşte, öğretmenin ve onun örgütünün en önemli görevlerinden biri de burada başlamaktadır. Halkçılık ilkesi esas alınmadıkça eğitim ve kültür hizmetlerinin devrimci nitelikte yürütülmesi mümkün olamaz.

Anayasamızın bu felsefenin ışığı altında eksiksiz uygulanmasını istememiz en doğal hakkımızdır. Anayasamızda öngörülen kişi hakları, hukuk devleti ve sosyal adalet ilkelerini köstekleyen engellerin kaldırılması için çevremizi uyarmanın, mesleki sorumluluklarımızla ve yurttaş haklarımızla uyuşmayan bir yanını görmüyoruz. Anayasa teminatı altında olan düşünce ve söz hürriyetini demokratik hayatın vazgeçilmez koşulu saymaktayız. Neyi, nerede ve nasıl öğretmek gerektiğini öğretmenin takdir edeceğine, eğitimin programlaştırılabileceğine, fakat sınırlanamayacağına inanıyoruz. Gene Atatürk'ün 1925'deki şu sözlerinin savunucusuyuz: «Öğretmenler! Hiç bir zaman hatırınızdan çıkmasın ki, Cumhuriyet sizden fikri hür, vicdanı hür, irfanı hür nesiller ister.» Mesleğimizin yetkili temsil organlarının görüşlerini yayma hakkına sahip olduğu hepimizce ve herkesçe iyi bilinmelidir.

Eğitim ve kültürde halkçılığın eğitimin bütün kade-

melerini toplumun her tabakasına açmakla mümkün olduğu inancındayız. Yurt sorunlarına halkçı gözle bakacak yöneticilerin yetişmesinin eğitim eşitliğinden hareket eden köklü uygulamalarla başarılacağı kanısındayız, Çağdaş uygarlık nimetlerinin kitlelere benimsetilebilmesi için, halk çocuklarına yepyeni ufuklar açacak, eşitçi bir eğitim anlayışına ısrarla bağlıyız. Eğitimin bütün kademelerinde halk çocuklarına büyük imkânlar veren parasız yatılı okullar açacak, yoksul öğrencilerin en yüksek öğrenim derecelerine çıkmalarını sağlayacak ve eğitimde bütün kademelerin parasız hale getirilerek sınıflaşmayı kökleştiren paralı özel eğitim yollarını önleyecek bir sistemi âdil ve kalkındırıcı bulmaktayız. Toplumun bir bütün olarak kalkınması için, bilim ve sanat alanlarında halkçılık ilkesini ön planda tutmak gerekmektedir. Kütlelerin bütün bu alanlardaki faaliyetlerinden faydalanması ve bunlara aktif olarak katılması halkçı eğitim görüşümüzün mantıklı gereğidir.

Devrimcilik, dış ve iç sömürücülerin geri bıraktığı bir toplumu, bilim ışığında ileriye götürerek çağdaş uygarlık seviyesine çıkarmaktır. Atatürk 1937'de şöyle demiştir: «Büyük davamız en medeni ve en müreffeh millet olarak varlığımızı yükseltmektir. Bu, yalnız kurumlarında değil, düşüncelerinde temelli bir inkılâp yapmış olan büyük Türk milletinin dinamik idealidir.» Bu dinamik ilkenin eğitimin hedefi halkımızın devrimci bir ruhla yetiştirilmesi, bilgi ve yeteneklerinin bu yönde geliştirilmesi, gelişmemize engel olan iç ve dış sömürücülüğe son verecek ve Türk toplumuna özgürlük içinde gelişme ve doğaya egemen olma yolunu açacak bilinçli halk gücünün yaratılmasıdır. Bu çabada olan öğretmenlerimizin suçlanarak bakanlık emrine alınmaları, başka görevlere atanmaları, ya da istifaya zorlanmalarının karşısında yer alacağız. Dünya her gün değiştiği ve bilimle teknik her gün ilerlediği için, devrimciliği Atatürk'ün bıraktığı çizginin daha ilerisinde görüyor, köklü bir toprak reformundan sonra; yurdumu-

zun insan, doğa, para ve makina kaynaklarının çalışan halk yararına ve onun denetiminde kullanılmasını ve toplumun sosyal adalet ilkelerine uygun olarak örgütlenip endüstrileşmesini bu devrimcilik anlayışının bir sonucu sayıyoruz.

Gerçek milliyetçiler olarak, Türk milliyetçiliğini dar, ırkçı ve başka ulusları aşağı gören sözde bir ülkü değil, endüstrileşmiş sömürgeci devletlerle savaş olarak görüyoruz. Türk milliyetçiliği, ulusun bütün fertlerini kaderde ve kıvançta ortak kabul ettiği için demokratik ve adildir. Türk milliyetçiliği, halkımızı bütün dünya uluslarının eşit haklara ve kişiliğe sahip bir üyesi durumuna yükseltmeyi amaç bilir. Sömürgeciliği hem kendimiz için, hem öteki uluslar için reddetmeyi uygar bir dünyanın gereği sayar.

Türk toplumunun ilerlemesine ve gelişmesine direnen tutucu güçlere bakarak lâikliğin de dikkatle savunulması gerekli bir ilke olduğu görüşündeyiz. Dini, siyasal kararlara temel olmaktan çıkaran lâikliğin siyasal anlamı dışında bir de sosyal anlamı vardır ki, o da Türk vatandaşının karar ve davranışlarına aklın ve bilimin esas olmasıdır. Bu esaslar içerisinde halkın dini ihtiyaçlarını serbestçe gidermesine de saygılıyız. Dinin toplumsal geriliğimizin temel nedeni olduğu yönünde bir görüş uzun yıllardan beri aşılılmaya çalışılmaktadır. Bundan güdülen amaç kuvvetli dini duygulara sahip halkımızla toplumun gelişmesinden yana olan aydınlarımız arasında aşılması güç bir mesafe ve yabancılık yaratmak; giderek birini diğerine hasım hale getirmektir. Buna karşı son derece dikkatli ve uyanık bulunmak gerektiği görüşündeyiz. Resmi eğitimin yanıbaşında bir de «kaçak eğitim»in varlığını ve köylerdeki karanlığın lâik olmayan bir eğitimde güç bulduğunu bilerek, öğretmeni lâik eğitimin uygulanması savaşının içinde görüyoruz. Geriliğin asıl nedeninin din değil, yurdun ekonomik ve toplumsal yapısı olduğunu idrak etmekle birlikte, dinin siyasal amaçlarla sömürülmesine karşıyız.

Okullarda yer alan din derslerini Anayasanın 19'uncu Maddesine aykırı şekilde ele alınır görmekteyiz. 19'uncu Madde, «din eğitim ve öğrenimi, ancak kişilerin kendi isteğine ve küçüklerin de kanunî temsilcilerinin isteğine bağlıdır» der. Uygulamada bu isteğin saptanması yoluna her yerde gidilmemekte, hattâ isteğe aykırı uygulamaların yapıldığı görülmektedir.

Sendikamızın Yönetim Kurulunun da direktiflerine uygun olarak, bütün bu görüşlerimizi, yetiştirici bölge seminerlerimizde ve bütün eylemimizde genişletip açıklayacağımızı ilân ediyoruz. Üyelerimizi sendikacılık yurt ve dünya sorunlarıyla ilgili seminerlerle güçlendirmek ve emeğiyle geçinen halkın kaderine bağlamak bellibaşlı kaygularımızdandır. TÖS'ün kampanya halinde bir uyarma faaliyeti içinde olması, hattâ Anayasanın eksiksiz uygulanması, tam bağımsızlık ve kalkınma yönünde halkın siyasi tercihlerine pedagojik ve hazırlayıcı yollarla yardımcı olmamız gerektiği inancındayız.

Programımızda yer alan çeşitli konuları gazete makaleleri, ya da kitapçıklar halinde üyelerimize ve kamuoyumuza yaymak da amaçlarımız arasındadır. Bu ek yayınlar öğretmenin meslek, yurt ve uluslararası sorunlar içinde yerinin, rolünün ve tutumunun aydınlığa kavuşmasına da yarayacaktır.

TÜSTAV

B Ö L Ü M : II

ÖRGÜTLENME

Sendikal kuruluştaki kafa ve kasa birliği kavramının örgütle bağıntısını gözden irak tutmamalıdır. TÖS her meslek kuruluşu gibi, gelişip güçlenmesi için besleyici kaynaklara dayanmak zorundadır. Sendikamızın iki güç kaynağı vardır:

a) Maddî kaynak, b) Manevî kaynak,

Bunlardan birincinin kökü üyelere dayanır. Üye sayısı sendikanın mali gücünün temelidir. Bugün için başkaca maddî gelir kaynağı yoktur. Bu bakımdan, şimdilik TÖS'ün maddî gelir kaynağı sadece üye ödentilerinden ibarettir. Ancak örgütlenmenin kapsamı üye sayısını artırmak gibi dar bir sınır içinde düşünölmeyecektir. Ödentiler dışında gelir kaynakları bulup işletmek de örgütlenme etkinlikleri içindedir. Sendikanın maddî gücü, geliri ile gideri arasındaki farkla ölçölür. Örgütlenme çalışmalarımız bu temel görtüşe paralel olacaktır.

Sendikamızın varlığını sürdüreceğ ve etkinliğini artıracak güç manevî güçtür. Manevî güç kaynağı, üyelerimizin inanç, bilgi, duygu ve düşüncelerinin birleşiminden doğan bilince dayanır. Bilinçli olmak sendikaya ruh vermek demektir. Manevî güç kaynağı olmayan bir sendika, maddî gücü ne olursa olsun dinamik olamaz. Bilinçsiz ve inançsız üyelere dayanan sendika işletilemeyen yeraltı servetleri gibi kalmaya mahkûmdur. Bu bakımdan, TÖS'ü sadece bir üyeler toplamı olarak düşünmek yanlıştır. Onun akıl yolunda, bilimsel metod ve ölçülerle ayarlı, dinamik bir düşünce ve duygu kaynağından güç almasını sağlamak çalışmalarımızın ana çizgisi olacaktır.

Örgütlenme alanında gerçekleştirmeye çalıştığımız iş-
leri şöyle sıraladık:

- I. Genel Merkez
- II. Bölgeler
- III. Şubeler
- VI. Sendikal Eğitim
- V. Araştırma ve Yayın
- VI. Yan Sendikalar
- VII. Genel Merkezde Yapılacak İşler

I — Genel Merkezde Servisler ve Personel :

Sendika işlerinin zamanında ve düzenli olarak yürü-
mesi yeterli bir personel ekibine bağlıdır. Yeni servislerin
de kurulması ile Genel Merkez durumu şöyle olacaktır:

1. Temel Sorunlar Müdürlüğünü : Bu müdürlük kuru-
lacak şu komisyonlar ve bunlara bağlı bürolar halinde
çalışır.

a) İlköğretim; b) Ortaöğretim; c) Öğretmen yetiştir-
me; d) Mesleki ve Teknik Öğretim; e) Yüksek Öğretim;
f) Halkeğitimi; g) Sanat ve Kültür İşleri

2. Örgüt ve Yayın Müdürlüğü

3. Hukuk İşleri »

4. Sağlık » »

5. Muhasebe »

6. Sekreterlik ve Evrak Bürosu

B — İç Yönetmelikler :

Gerek servislerin görevlerini, gerekse personelin yetki
ve sorumluluklarını belirtmek, iç yönetmeliklerle mümkün
olacaktır. Böylece servisler ve personel arasında ahenkli
bir iş bölümü ve yardımlaşma düzeni sağlanacaktır.

C — Denetleme :

Genel Merkez bürolarının iyi işlemesi, kuruluş düze-
ni yanında denetlemeye de bağlıdır. Bu gerçekten hare-

ketle Servis Müdürlerinden başka Yürütme Kurulu üyelerine de denetleme görevi verilecektir.

II — Bölgeler :

Sendikamızın, gün geçtikçe artan şube sayısı, işlerin de yurt yüzeyine daha geniş ölçüde yayılmasına yol açıyor. Şubelerin birbirleriyle ve Genel Merkezle temaslarını arttırmakta fayda vardır. Genel Merkezin, şubelerden gelecek istek ve dilekleri sıcağı sıcağına bilmesi gerekir. Buna karşı Genel Merkezin Şubelerden beklediği hizmetlerin vakitinde yapılması da ayrıca önem taşıyor.

Bu bakımdan bölgelerin yeniden gözden geçirilmesi ve temsilci sayısının artırılmasına zaruret duyulmuştur. Her ilin bir bölge sayılıp, buralara birer temsilci atanması, sonra bazı illeri kümeleyerek baş-temsilcilikler kurulması düşünülmektedir. Şimdilik, Yönetim Kurulu üyeleri dışında da temsilciler görevlendirilmesi öngörülmüştür. İleride yapılacak çalışmalarla temelli bir bölge teşkilâtı kurulmasına çalışılacaktır.

III — Şubeler :

Örgütlenme çalışmalarının şubelerle ilgili konuları üç alanda yer almaktadır:

A) Yeniden Şubeler Açmak:

1 — Şubeler kurulmamış merkezlerin saptanması; 2. Bu merkezlerde kuruculuk yapacak önder kişilerle ilişki kurmak; 3. Şube kurulmamış merkeze en yakın şubemizin orası için yardımcı olmasını sağlamak; 4. Şube kurulacak merkezlere yayın ve yeteri kadar döküman yollamak.

B) Şubelerde Yönetimi Standartlaştırmak:

1. Şubelerin tutacağı defterleri bir elden bastırıp, aynı tip kayıt tutulmasını sağlamak; 2. Dosya düzenini bir tipe bağlamak; 3. Periyodik işler için tip yazışma formülü kurmak; 4. İyi işlemeyen şubeleri izleyip uyarmak;

C) Üye Artışını Sağlamak:

1. TÖS üyesi olmayan öğretmen ve eğitim görevlile-

rinin üye olmalarını sağlamak; 2. Büyük şehirlerde üye sayısını arttırıcı etkinliklerde bulunmak; 3. Her TÖS üyesinden belirli bir süre için bir başka arkadaşını üye kaydettirmesini istemek.

IV — Sendikal Eğitim :

Öğretmenin toplum içindeki görevi eğitimciliktir. Üyelerimizin mesleki olan bu görevleri ile sendika üyesi olarak sahip oldukları hakları ve görevleri ayırt etmeye büyük ölçüde ihtiyaç vardır. Mesleki görevlerle, Sendikal hak ve görevlerin sınırlarının bilinmemesi başlıca ıstırap kaynakları arasındadır. Bakanlık müfettişlerinin, sendikal eylemleri mesleki görevlerden ayıramamış olmaları öğretmenler için güçlükler yaratmaktadır.

Türkiye Öğretmenler Sendikası bu huzursuzluk kaynağını kurutmanın, sendikal eğitimle mümkün olacağına inanmıştır. Yapılacak sendikal eğitim çalışmaları, üyelerimizden başka onların ast ve üstlerini de etkileyerek, sendikal eylemlerin politikaya da mesleki etkinliklerle karıştırılmasını en az ölçüye indirecektir. Böylece, üyeler sendikacılığın verdiği bilinçle, haklarına tam sahip olmanın gücüne ulaşacaklar, onlara baskı yapma heveslileri de hadlerini bileceklerdir.

TÖS sendikal eğitimi bu anlamda düşünmektedir. Hâ-lâ kuruluş dönemi içinde bulunduğumuz önümüzdeki iki yıl içinde sendikal eğitim işine geniş yer ayrılacaktır. Bu amaçla: (1) Seminer ve genellik niteliğindeki toplantıların yer ve zamanları programa bağlanacak ve ciddi bir hazırlığa dayandırılacaktır; (2) Seminerlerde işlenecek konular önceden saptanacaktır. Örneğin, a) Sendikaya ilişkin konular; b) Personel ilişkileri ve özlük haklarına ilişkin konular; c) Sosyal yaşamımıza ilişkin konular; d) Ekonomik yaşamımıza ilişkin konular; e) Eğitim ve öğretim yaşamımıza ilişkin konular; f) Dünya ve insanlık ilişkilerimizden doğan konular.

Bu konuları işleyecek uzmanlar aracılığıyla üyelerimizin ve halkın yeni görüşlerden yararlanmasına ortam ha-

zirlanacaktır. Yapılacak bölge seminerlerine her üyemizin yılda en az bir defa katılması sağlanacaktır.

V — Araştırma ve Yayın:

TÖS, yaptıracığı araştırmalarla derece derece, üyelerinin, halkın ve yönetim organlarının yaşantılarına ışık tutmak görevini benimsemektedir. Yapılan araştırmalarla elde edilen veriler uygun yayın araçları ile ilgililere ve topluma duyurulacaktır. Bu maksatla:

(1) Genel Merkezde, ilgili servislere bağlı bilimsel komisyonlar kurulması; (2) Mevcut yayın organlarından yararlandırılması; (3) Gerekirse özel yayın organları çıkarılması; (4) Basınla daha sıkı işbirliği kurulması sağlanacaktır.

Ayrıca Anayasa, 624 Sayılı Kanun, Öğretmenin Hukuk Rehberi, Tüzüğümüz, Şubeler Yönetmeliği ve öteki iç yönetmelikler basılıp bunların bazıları maliyet fiatı ile, bazıları parasız dağıtılacaktır. Üyelerimizi aydınlatmak amacıyla temel sorunlarla ilgili kılavuz kitaplar yazdırılıp yayınlanması da ele alınacaktır. Üyelerimizin mesleki eserlerinin basım ve yayını için çalışılacaktır.

VI — Yan Sendikalar :

Türkiye Öğretmenler Sendikası aynı statü içinde bulunan başka memur sendikalarının durumlarını bilmek ister. Aynı zamanda, toplum sorunları ile ortak konularda, doğru bulunan tutum ve davranışları teşvik etmeyi gerekli görür. TÖS kendi görüş ve anlayış doğrultusunda bulunan öteki sendikaları desteklemeyi yurt ve toplum yararına bir davranış saymaktadır. Bundan ötürü şu konular dikkatle koğuşturulacaktır:

1. 624 Sayılı Kanun kapsamına giren memur sendikalarının maddî ve manevî yapılarının tanınması;

2. Devlet Personeli Sendikalarının eylem ve fonksiyonlarının yakından izlenmesi.

3. Meslektaşlarımızca TÖS dışında kurulmuş olup, tutum ve çalışmalarımızı benimseyerek TÖS'e katılmayı arzu eden sendikaların bu duyarlıklarını anlayışla karşılayıp elverişli ortam hazırlanması.

B Ö L Ü M : III

MESLEK SORUNLARI

Türkiye Öğretmenler Sendikası üyelerinin huzur içinde çalışabilmelerine elverişli ortam hazırlamayı, herşeyden önce yurt ve ulusun yararına bir hizmet sayar. Halka hizmet savaşında yüklendiği görevin önemini bilen ve ağır sorumluluk altında bulunan üyelerimizin, ödevlerini başarı ile yürütebilmeleri, kendilerini güven içinde bulmalarına bağlıdır.

Bilimsel ve gerçekçi bir düşünüşle TÖS, meslek sorunlarımızın, toplum sorunlarıyla sıkı sıkıya bağlı olduğunu da bilmektedir. Bundan dolayı da, ulusal yaşamımızın ıslahı için gerekli önerilerde bulunacak ve halk yararına olduğuna inandığımız eğitim ve öğretim yöntemleri teşvik edilecektir. Bu nedenledir ki, Milli Eğitimin bugünkü durumunu bilimsel metodlarla inceleyip objektif ölçülerle geliştirmeyi ödevlerimiz arasında sayarız.

TÖS ulusal kalkınmamızın en güvenilir dayancası olan kültür hareketinin ve eğitim-öğretim hayatının geliştirilmesinde kendini yükümlü görmekte ve bu alanda görüşlerini saptayıp savunmakla sorumlu örgütlere yardım edeceğine inanmaktadır.

Yeni Anayasamız devlete «herkesin maddi ve manevi varlığını geliştirme» (Madde 14) ve «halkın öğrenim ve eğitim ihtiyaçlarını sağlama» (madde 50) görevini vermiştir. Devlet bu görevini yaparken, «dil, ırk, cinsiyet, siyasi düşünce, felsefi inanç, din ve mezhep ayırımı» (madde 12) gözetmez.

Eğitimi, çizilen bu hedefe ulaştıracak olan en etkili ve en sorumlu etmen, öğretmendir. Öğretmen, eğitim ve öğretim işinin bir yandan plânlayıcısı, bir yandan da uy-

gulayıcısıdır. Okul binaları, eşyalar, gereçler ve programlar eğitimin araçlarıdır. Eğitim ve öğretimde istenilen iyi sonucu alabilmek bu araçları en uygun biçimde hazırlama ve kullanmaya bağlıdır. Öğretmene, eğitim araçlarıyla öğretim yöntemlerini, özgürlükle ve amaca uygun biçimde hazırlama ve kullanma fırsatı verilmezse, randıman düşüklüğü görülür. Bu ise yurt ekonomisi için zararlıdır. Oysa, eğitimin ana ilkelerinden biri ekonomi için «hazırlayıcı» ve «yardımcı» olmaktır. Özellikle geri kalmış bir ülkenin öğretmenleri olarak bizler eğitimin ekonomik olmasına önem vermek zorundayız. Fakir halkımızın ekmek parasını bölerek verdiği vergilerden bir kuruşunun bile israf edilmemesi azminde olan TÖS, bu konuda titizlik gösterilmesinde ısrarlıdır.

İlkeler :

Türkiye Öğretmenler Sendikası eğitimimizin, şu çağdaş ilkelere dayanmasını öngörmektedir :

- 1 — Eğitim özgür olmalıdır.
- 2 — Eğitimde fırsat eşitliği olmalıdır.
- 3 — Eğitim etken ve üretken olmalıdır.
- 4 — Eğitim lâik olmalıdır.
- 5 — Eğitim barışçıl olmalıdır.
- 6 — Eğitim gerçekçi ve devrimci olmalıdır.
- 7 — Eğitim ekonomik olmalıdır.

Türkiye Öğretmenler Sendikası, ülkemizin geri kalmışlıktan sıyrılıp kurtarılmasının halkın gerçek ihtiyaçlarına cevap veren yeterli bir üretim düzeni kurulmasıyla mümkün olacağına inanmaktadır. Üretimde emeğin en başta gelen unsur olduğu inkâr edilmez bir gerçektir. Bu gerçeğe sırt çevirip ezberci bir öğretim yöntemiyle salt tüketici insanlar yetiştirme çemberi içinde bocalayan bugünkü eğitim, geleceğimiz için yetersiz olmaktan başka zararlıdır da!

Eğitimin saptanan amaca ulaşabilmesi onu engelliyen sorunların çözümüne bağlıdır. Bu sorunları iki grup altında toplamak, işin pratiği yönünden kolay olacaktır.

(A) Eğitim ve Öğretim Sorunları; (B) Öğretmenin özlük haklarıyla ilgili sorunlar;

A. Eğitim ve Öğretim sorunlarından incelenip ıslahı öngörülenler :

- 1 . Milli Eğitimin amaç ve ilkeleri;
- 2 . Okul binaları;
- 3 . Öğretim programları;
- 4 . Ders araç ve gereçleri;
- 5 . Ders kitapları;
- 6 . İlköğrenim kavramının açıklığa çıkarılması ve ilk öğrenim kurumları;
- 7 . Öğretmen yetiştirme;
- 8 . Tayin ve nakil düzeni, puvanlama, sıra;
- 9 . Disiplin kurulları ve ceza uygulamaları;
- 10 . Öğrenci devamı;
- 11 . Bütünleme kursları
- 12 . Özel öğretim konusu;
- 13 . Öğretimin her basamağından yetiştirilecek meslek sahibi eleman için (teknik eleman, öğretmen ve yüksek öğrenim gören meslek sahipleri) ihtiyacın önceden saptanıp yetiştirmenin plânlanması;
- 14 . Yüksek öğrenim kurumlarını yurt düzeyine, özellikle köy çocuklarının kolayca devam edebileceği kesimlere yaymak olanaklarının ilgililere önerilmesi;
- 15 . Yüksek öğrenim kurumlarındaki öğrenci yığını faciasını önleyici olanakların ilgililere önerilmesi;
- 16 . Her öğrenim basamağında, özellikle Yüksek Öğrenim kesiminde, üretim alanında araştırmacı, bulucu; yönetim alanında özgür nitelik taşıyan örgütleyici, sosyal yaşamda önder ve rehber kişiler yetiştirici program ve metodların izlenmesi görüşünün savunulması ve benimsetilmesi;
- 17 . Yüksek öğrenimin gerek kendi çerçevesi, gerekse öteki öğrenim dalları için ihtiyaçları saptayıcı ve plânlayıcı bir sorumluluk yüklenerek toplum yaşamında, eleman enflasyonu içinde bulunan üretim alanları ile eleman kıt-

lığı çeken iş sahalarının yan yana bulunmasının önlenmesi görüşünün savunulması ve benimsetilmesi;

18 . İlköğretim müfettişlerine Bakanlık emriyle açılan «Kur'an Kursu» yerlerini korkusuzca denetleme imkânının sağlanması.

B. Öğretmenin özlük haklarıyla ilgili sorunlardan öncelikle ıslahı gerekenler

1 . Devlet Personel Kanunu alanında yapılacak çalışmaların izlenmesi ve sınıflamada üyelerimize lâyık olduğu basamağı sağlama;

2 . Okul müdürlerinin makam ücretlerini yeniden ayarlama;

3 . İlköğretim kesiminde fazla ders ücreti sistemi yerine, Orta öğretimde kapsıyan yeterli bir ödenek düzeni kurulması.

4 . Eğitim ödeneği alamayan eğitimcilerin bu statüye katılması;

5 . Seminere devam ettirilen öğretmenlere yolluk ve günlük ödetilmesi;

6 . Oturduğu yer dışında (komşu köy) ayırtmanlıkla görevlendirilen öğretmenlere yolluk ve günlük ödetilmesi;

7 . 6273 Sayılı İntibak Kanununun uygulanmasında zarar çeken üyelerin mağduriyetlerinin giderilmesi;

8 . Birleştirilmiş sınıf okutanlarla, sınıfında 40 öğrenciden fazla çocuk okutan öğretmenlere ek ücret verilmesi, sınıf mevcutlarınının 222 Sayılı İlköğretim Kanununun 5 nci Maddesine göre ayarlanması için gayret gösterilmesi;

9 . Normal randımandan yüksek randımana ulaşan öğretmen ve memur üyeleri üstün başarı primi ödetilmesi;

10 . Köy ve yoksunluk bölgelerinde verilen hizmetler için yıpranma zammı tanınması;

11 . Bayan öğretmenlere daha kısa sürede emeklilik hakkı tanınması;

12 . Disiplin komisyonlarının, bağımsız yargı kuruluşları haline getirilmesi;

13 . Öğretmenlerin İller İdaresi Kanunu kapsamında kurtarılması;

14 . 5439 Sayılı Memurun Kanununa ek kanunun uygulanmasında objektif kıstaslar saptanması;

15 . Öğretmenlerin not takdirinde tam özgürlük ortamının sağlanması;

16 . Stajyerlik müessesesinin incelenip öğretmeni huzursuz eden kişisel etkilerden kurtarılması;

17 . TÖS üyelerinin ve ailesi bireylerinin sağlıklarının güven altına alınma olanaklarının aranması; sigortaya bağlama yollarının araştırılıp bulunması,

18 . Malûlen emekli olan ya da sağlığının çalışmasına engel olması halinde işini terk zorunda bırakılan üyelere devlete «işgöremezlik aylığı» ödenmesinin sağlanması;

19 . TÖS üyelerinin çocuklarına öğrenim kolaylığı olanakları aranması. Bu amaçla hiç değilse bir yurt açılması;

20 . İlkokul öğretmenleri Sağlık ve Sosyal Yardım Sandığı ile Öğretmenler Bankasının, daha çok öğretmene yönelme olanaklarının aranması;

21 . Üyelerimize ucuz ilaç sağlama yol ve yöntemlerinin aranması;

22 . Dinlenme yerleri ve kampların çoğaltılıp geliştirilmesi;

23 . Yurt içi ve yurt dışı gezi konularının incelenmesi;

24 . Tiyatro- TÖS ve Konser gibi sanat çalışmalarının yeniden gözden geçirilerek zarar etmeyecek şekilde düzenlenmesi;

25 . Halk Eğitimi için, en etkin metod ve tekniklerin araştırılması;

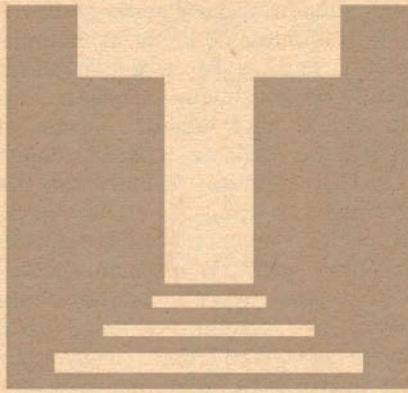
26 . Bilimsel araştırmaların teşviki ve değerlendirilmesi için özel bir çalışma düzeni kurulması; ve ulusal çıkarlarımız için bilim, sanat, kültür, basın ve eğitim alanlarında çaba gösterip başarı sağlayanlara dağıtılmak üzere (TÖS Ödülleri) kurulması;

27 . Kurtuluş Savaşına er ya da erbaş olarak katılanların anılarının derlenmesi ve değerlendirilmesi. Böylece

Ulusal Kurtuluş Savaşı tarihimizin aydınlatılmasına çalışılması;

28 . Üyelerimizin mesleki yönden yetişmeleri ve genel kültürlerini sürekli olarak artırmaları için «Kitap Kulüpleri»nin kurularak indirimli kitap sağlanması işinin gerçekleştirilmesi;

29 . TÖYKO'nun üyelerimize yararlı olacak şekilde gelişebilmesi için desteklenmesi.

TÜSTAV

B Ö L Ü M : IV

KANUN VE YÖNETMELİKLER

Toplum düzeni ile yasalar arasındaki ilişki: Yasalar belli bir andaki ihtiyaçları karşılamak ve bu hususa ait bir düzen kurmak amacıyla hazırlanmaktadır. Ve iyi hazırlandığı takdirde toplumun belli bir zamanındaki ihtiyacına cevap verebilir. Ancak evrimin gereği olarak toplum devamlı bir değişme ve gelişmenin içindedir. Buna karşı yasalar yapıldığı andaki yürürlüğünü devam ettirip gitmekte ve toplumdaki bu değişmeye paralel değişme göstermemektedir. Örneğin Memurin Muhakematı Kanununun 3 üncü Maddesi «tahkikatı iptidaiye evrakı mevaddı atiyede beyan olunan usulü veçhile ait olduğu meclise tevdi olunur ve bu meclisin memurinden olan azaları içtimai ederek suveri atiyeye veçhile tetkiatı idariyede bulunur.» demektedir. Bu kanun 1329 tarihlidir ve halen yürürlüktedir. Bugün toplumun bu konudaki ihtiyacı değişmiştir, dili değişmiştir, şartları değişmiştir; fakat, bu yasa değişmemiştir. Bu nedenle yasanın yürütmek istediği düzenle toplum düzeni arasında sürtüşmeler doğmakta ve bu sürtüşmeden fertler zarar görmektedirler. Böylece TÖS'ün yasalar ve yönetmeliklere yönelteceği eleştiriler ve getireceği değişiklik önerileri, hizmetin icaplarına ve günün şartlarına uygun, meslek ve toplumumuza en yararlı olan öneriler olacaktır.

Memur Güvenliği Sorunu: Memur, patron devlete emeğini satan kişidir ve memuriyete girmekle şüphesiz ki belli bir statüyü kabullenir, Çağdaş anlayış, bu statünün saptanmasında işveren ile işgörenin eşit koşullar içinde bulunmasını öngörmektedir. Geçimini sağlamak bakımından memuriyeti kabul eden kişinin müzayaka halinde bulunma-

sından yararlanarak, onu hiç de istemediği bir boyunduruğun altına sokmak veya «Memur eşittir kapıkulu» anlayışı ile kendini onun üzerinde her türlü tasarrufa yetkili görmek normal sayılabilir bir düşünce değildir. 789 Sayılı Maarif Teşkilâtı Kanunu ile Disiplin Hükümlerini ihtiva eden çeşitli kanunlar bu açıdan etraflı bir incelemeye tâbi tutulacaktır. Öğretmeni, insan kişiliğinden feragat etmeksizin öğretmenlik yapabileceği bir güvenliğe kavuşturmak en önemli sorunlarımızdan birisi olacaktır.

Öğretmenin Özlük Haklarına İlişkin Sorunlarımız: Yurdun en ücra köşelerinde en güç şartlar altında görev yapan öğretmenlerin bu emek ve feragatlarının değerlendirilmesi ve garanti altına alınması zorunludur. Bunu sağlamak, bir yandan Öğretmenin huzur içinde çalışmasını ve daha çok yararlı olmasını, diğer yandan da yarınına daha güvenle bakmasını sağlamak demektir. Özellikle, ilkokul öğretmeni üyelerimizin çalışma koşullarının düzeltilmesi, emeklerinin değerlendirilmesi, terfi, tayin, nakil ve maaşlarına ilişkin haklarının en uygun şartlar altında düzenlenmesi TÖS'ün önemle ve titizlikle üzerinde duracağı sorunlar olacaktır.

624 Sayılı Yasaya İlişkin Sorunlar : Çalışanların bir araya gelerek sendika kurması Anayasamızın 46 ncı Maddesiyle bir hak olarak tanınmış ve bu hak 624 Sayılı Yasa ile düzenlenmiştir. Ancak, 624 Sayılı Yasa, bir anlamda, her ne bahane ile olursa olsun bir hakkın özüne dokunulmayacağını ifade eden Anayasa hükmüne aykırı hükümler taşımaktadır. Bu hükümlerin değiştirilmesi hususunda gereken çaba gösterilecektir.

B Ö L Ü M : V

ÇEVRE İLİŞKİLERİ

Türkiye Öğretmenler Sendikası, resmi ve özel kuruluşlarla, ilişkilerini yasalara uygun olarak düzenliyecektir. Bu ilkedен uzaklaşmamak ve ahlâk kuralları içinde kalmak şartıyla yanında ya da karşısında yer aldığımız kuruluşların tutumlarını değerlendirmeyi de gerekli görüyoruz.

TÖS, çevresindeki sosyal kuruluşlar ve kişilerle kuraçağı ilişkilerde daima ve kesinlikle meslek ve yurt çıkarlarını amaç edinmiş bulunmaktadır. Bu bakımdan gerek ayrı görüş ve eylem taşıyan kuruluşlarla yapacağı tartışmalarda, gerekse fikir ve işbirliği yapabileceğı kuruluşlarla ortaklaşmasında, Türk ulusunun ve Türkiyenin varlığına gölge düşürücü niyet ve girişimleri reddeder. Buna karşılık, halkın yararına gördüğü, devletimizin çıkarına bulduğu girişimleri geliştirmeyi ilkelerinden ve üyelerinin çıkarlarından ödün vermemek şartıyla destekler.

TÖS, egemenliğimizin pekiştirilmesi, tam bağımsızlığımızın güçlendirilmesi yolunda her çabayı benimser ve destekler. Halkın uyarılması, toplumun kalkınması ve ekonomimizin canlandırılması için rehberlik etmeyi baş görev sayar. Kuruluş olarak bu yükümlülük altında bulunduğumuzu kabul ettikten başka üyelerimizi de aynı bilinç düzeyinde toplamak gayretine devam etmeyi ana hedef bilir.

I. Hükümetle İlişkiler :

TÖS bir memur sendikası olduğuna göre işvereni, devlet örgütü içinde ve onun adına, üyelerimizi çalıştıran Milli Eğitim Bakanlığıdır. Çalışan ile çalıştıran birer kişi olsa bile bunlar arasında görüş ayrılıkları olacaktır. Çünkü bu

iki insan başlangıçta amaç ayrılığı içindedir. Biri az masraf edip çok iş yaptırmak ister öteki emeği karşılığını tam almak arzusundadır. Bu aykırılık çalışan ile çalıştırana karşı karşıya getirmektedir. Bunlar biri baba, biri oğul olsa da durum değişmez. Bundan ötürü de, öğretmeni çalıştıran Millî Eğitim Bakanlığının, onu ve onun örgütünün hak istemesini yadırgaması, en azından bu doğal kurala aykırı düşer.

Türkiye Öğretmenler Sendikasının üyeleri halka gerçekleri öğretmekle görevlidir. Onların meslek örgütü olan TÖS de işverenini, bu ilkel ve doğal kural çizgisine getirmekle yükümlüdür. TÖS, üyelerinin özlük ve sosyal haklarını isterken en mâsum bir çaba içinde olduğunu en başta Millî Eğitim Bakanlığına ve sonra Hükûmete kabul ettirmek iradesinde sebat edecektir. TÖS, 20 nci Yüzyılda Sendikal çalışmalardan dolayı üyelerine ve kendi tüzel kişiliğine yönelen, söz ve eylemleri defetme savaşından vazgeçmeyecektir.

TÖS, Millî Eğitim Bakanlığının kanunlar içinde ve Adalet ölçüleriyle kullanacağı tasarruflara rıza göstermenin gereğine inanır. Lâkin, kalıbına uydurmak için gerekçeler yaratma oyunlarına göz yummayacaktır. İşverenimizle olan ilişkilerimizde dürüst kalmayı ve dürüstlük görmeyi vazgeçilmez bir kural saymaktayız.

Öyleyse, a) Yürürlükte bulunan yasaların uygulanması; b) Yeni ihtiyaçlar için yasalar çıkarılması; c) Verilmeyen hakların verilmesi; d) Aksayan işlerin düzeltilmesi; e) Program ve yönetmeliklerin ıslah edilmesi; f) Millî Eğitim Bakanlığı adına görev yapan, yetkililerin üyelerimizle medeni ölçüler içinde ve karşılıklı saygıya dayanan ilişkiler kurması için yapılacak girişimleri TÖS işverene yardım saymaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığıyla ilişkilerimiz daima bu anlayışı muhafaza edecektir. Verilmeyen hakların koparılması, insanlık ve meslek onuruna saygıda kusur edenlere karşı duruşumuz asla ödün verici olmayacaktır. Yasaların öz ve

sözüne uygun hareket ettirmek için var gücümüzle çalışacağız. Üyelerimizin meslek mensubu ve insan olarak özgürlük içinde yaşamaları ve çalışma olanaklarına kavuşturulmaları asıl amacımızdır. Emeklilik işlemlerinin de en avantajlı düzeye ulaştırılmasına çalışılacaktır. Öğretmenlerin yalnız emeklilik değil, genel olarak bütün meslek sorunlarının üstünde durmak görevlerimiz arasındadır.

II. Siyasî Partilerle İlişkiler : TÖS'ün siyasî iktidarı elde etmek amacıyla siyasî mücadele yapan partilerin hiçbiriyle organik bağı yoktur. Sendika bir öğretmen kuruluşu olarak, sadece bilimin ve gerçeklerin emrinde olabilir. Fakat bilimsel bulgular herkesin malı olduğuna ve herkesin istifadesine açık bulunduğuna göre, buna dayanarak faaliyette bulunan diğer kuruluşların sendikamızla aynı paralelde bulunmaları böyle bir organik bağı varlığını ispatlamaz.

Genel İdarenin Mahalli Teşkilâtı Yöneticileri ile İlişkiler :

Genel idarenin mahalli teşkilâtı yöneticileri gerçek işveren değildir. İşverenin, değişik iş yerlerindeki temsilcileridir. Bu duruma göre, Genel İdarenin mahalli teşkilâtında, işveren adına görev yapan yurttaşlar, yasaların sınırlarını aşmadıkları sürece iyi birer insan, hattâ bazıları üyelerimizden farksız birer meslektaş olarak sevgi ve saygı ile karşılayacağımız kişilerdir. Kaldı ki, bazı eğitim yöneticileri aynı zamanda üyemizdir. 624 Sayılı Kanunun yasakları arasında olmayan her yöneticinin üye olmasını da övünçle karşılarız.

TÖS'ün dayandığı temel ilke birleştiriciliktir. Tek sendika sisteminin en güçlü ve ulusumuz için en yararlı yanını bölücülüğe karşı oluşudur. 32 milyonun eğitimi sorumluluğunu yüklenen 125.000 öğreticinin 40-45 kampa dağılmasını Türkiyenin geleceği için zararlı sayarız. İdarecilerle üyelerimiz arasında çıkan tartışmaların TÖS'ün ana felsefesinin bilinmeyişinden doğduğu kanısındayız. TÖS, işve-

ren olarak, Milli Eğitim Bakanlığını bilir. Tek sendika nedeninin bir temeli de budur. İllerdeki valiler, ilçelerdeki kaymakamlar işverenin ancak temsilcileridir. Milli Eğitim ve İlköğretim Müdürleri işveren ya da işveren temsilcisi değildir. Bu bakımdan valileri kaymakamları tarafından birer aracı olarak görmek ister. Milli Eğitim görevlilerini ise Teşkilât Kanununun «meslekte esas olan öğretmenliktir» hükmü içinde bulunan meslektaşlar olarak benimser. Bu ana çizgiler dışına çıkan yöneticileri gerçeği kabul ettirinceye dek sabırla uyarma görevine devam edilecektir. Kanun dışına çıkmakta ısrarlı yöneticiler yargı önüne çıkarılarak yaptıklarının hesabı sordurulacaktır.

Genel İdarenin mahalli teşkilâtlarının başında bulunan yöneticiler iyi bilmelidirler ki, Anadolu'nun en ıssız bir köyünde yalnız başına görev yapan her öğretmen şimdilik 50.000 meslektaşının sıcak halkası içindedir. Ona uzanacak el ve dil kimden gelirse gelsin bugün 50.000 yarın 100.000 TÖS'lüyü karşısında bulacaktır. Üyelerimizin onurları ve hakları üstün birer değer olarak kıskançlıkla savunulacaktır.

IV — TÖDMF ile İlişkiler :

TÖS, daha kuruluş gününde TÖDMF'nin tek sendika inanc ve görüşünün yardımını görmüştür. Federasyonumuz bu inancını muhafaza ettikçe TÖS de, aynı kişilerin bir kardeş ve ülküdaş kuruluşu olarak, buna layık saygıyı duymakta devam edecektir.

Türk Öğretmen topluluğunu parçalamak gayreti içinde bulunan yan kuruluşların eylemlerini göz önünde tutuyoruz. Bu gerçekler yanında federasyonun 20. Kurultayı ile TÖS'ün I. Olağanüstü Genel Kurul toplantısında kabul edilen komisyon raporlarının direktifleri içinde en anlamlı ilişkiler kurmak görevimizdir. TÖS eğitmenlerden profesöre kadar her meslektaşı tek işverene karşı ve tek kuruluş içinde toplamak görüşünü kaybetmeyecektir. Aynı düşünce ve duygu noktasından, birlikte harekete geçtiğimiz Fe-

derasyonumuzu bu doğrultudan sapmış görmemek TÖS için mutluluktur. Bu ana görüş ve duyuşun pratiğe yansımaları, mümkün olan en yakın zamanda TÖS'e katılma olmalıdır. TÖS'e katılma ve TÖS'le birleşme, TÖDMF'nun varlığını tehlikeye sürüklemek değil, bu varlığı TÖS'te devam ettirme olarak anlamak gerekir.

Bu temel görüş üzerine oturtulacak ilişkiler TÖS'le TÖDMF'nun yararlı ve olumlu işbirliği yapmasını kolaylaştıracaktır. Bu konuda son sözü elbette meslekdaşlarımız söyleyeceklerdir.

Bugün elde mevcut olanaklardan yararlanmak konusunda, emek ve ürüne katılma esasına dayanan ortak çalışmalar yapmanın gereğine inanmaktayız. Bu işbirliğinin aynı örgüt içinde, TÖS'le birleşmeyle sonuçlanmasına çaba gösterilmelidir.

V — Meslek Dışı Kuruluşlarla İlişkiler :

Meslek dışı kuruluşlarla ilişkilerimiz, 624 Sayılı Yasa kapsamında bulunanlarla bu yasa dışında kalanlar için ayrı ayrı düşünülecektir. 624 Sayılı Kanunun işbirliği ve maddi yardım alış verişi yasaklamaları bütün incelikleriyle dikkatimizden uzak tutulmayacaktır.

624 Sayılı Kanun kapsamına giren Devlet ve İktisadi Devlet Kuruluşları Personel Sendikaları ile belirli konularda işbirliği yapmayı yararlı saymaktayız. Bunlarla organik bağlar kurulması konusu bütün yönleriyle araştırılacaktır. Devlet Personelini ilgilendiren ortak sorunlarla, toplum çıkarına bağlı yurt sorunlarının çözümü işlerinde ortak çaba sarfında fayda vardır.

VI — Radyo ve Basınla İlişkiler :

TÖS, iki yıllık geçmişinde basınımızın ilerici kanadında geniş bir anlayış ve yardım görmüştür. Gelecek günlerde de basın ve TRT ile ilişkilerimizi daha olumlu ve aktif şekilde yürütme çabası gösterilecektir. TÖS'ün basın ve TRT ile ilişkileri geleceği ile sıkı sıkıya ilgilidir.

VII — Yabancı Meslek Kuruluşlarıyla İlişkiler:

TÖS Çağdaş eğitim ve bilim verilerindeki karşılıklı yararlanma olanakları elde etmek üzere, dış ülkelerin meslek kuruluşlarıyla ilişki kurmayı gerekli görür. 624 Sayılı Kanunun sınırları ölçüsünde girişimlerde bulunmak için Genel Kurul, Yürütme Kurulumuza direktif vermiştir.

Dış ülkelerdeki meslek kuruluşlarının çalışmaları izlenecektir. Yararlı görülen eğitim, sanat, bilim buluşları üyelerimize aktarılacaktır. Buna karşılık, yurdumuzda, özellikle üyelerimizin bilimsel ve mesleki konulardaki araştırma ve çalışmalarının dış ülkelerde değerlendirilebilmesi olanakları aranacaktır.

Bunlar yanında yurdumuzla, ilgili ülkeler arasında mesleki geziler ve üye değişimi olanakları da araştırılacaktır. Böylece, yabancı meslek kuruluşlarıyla olan bağlarımızı güçlendirecek, barışçı bir dünya düzeni kurulması için yapılan savaşta öğretmene düşen görev, uluslararası bir mesleki dayanışma yoluyla yerine getirilecektir.

The logo of TÜSTAV is a stylized, symmetrical emblem. It features a central vertical axis with a small circle at the top. Below this, there are several horizontal bars of varying lengths, creating a stepped, architectural appearance. The entire logo is rendered in a dark, solid color.

TÜSTAV

B Ö L Ü M : VI

YURT SORUNLARI

Türk öğretmeni, ülkemizin temel sorununun ekonomik kalkınma ve dünyanın ileri ülkelerinin seviyesine hızla ulaşmak olduğuna inanır. Bu kültürel kalkınmanın bir koşulu olduğu gibi, bağımsızlığımızı korumanın ve halkımızı yoksulluktan kurtarmanın da tek yoludur. Kültürel kalkınma, bağımsızlığımızın korunması ve halkımızın yoksulluktan kurtarılması. Bu üçlü amaca gerçekten kavuşabilmemiz için, endüstrileşmiş ülkelerin katına çıkmak, en azından bu yola girmek gerekir. Kendi başının çaresine bakmayan kişiler olduğu gibi, kendi kalkınmasını gerçekleştirmeyen ve başkalarına muhtaç olan devlete de eşit muamele yapılamayacağı açıktır.

Önce, Türkiye'nin tarıma dayanan geri bir ekonomiyeye sahip olduğu, öğretmenin hem istatistiklerden, hem de kendi tecrübeleriyle öğrendiği bir gerçektir. Nüfusun % 77,4'ünün tarımda çalışmakta oluşu ve ulusal gelirin % 42'sinin tarım sektöründe yaratılması, Türkiye'nin endüstrileşmeye muhtaç bir toplum olduğunu göstermektedir. Türkiye daha on-dokuzuncu yüzyılın başında Avrupa sermayesinin oyununa gelerek ucuz tarımsal ham maddeler satıcısı ve pahalı mâmül maddeler alıcısı olarak kalmış ve bu geri ekonomisiyle sadece yabancı ekonomilerin ihtiyaçlarına cevap vermek durumuna düşmüş, onların tamamlayıcısı olmuştur. Osmanlı İmparatorluğunun dış sermayenin boyunduruğu altına girmesiyle esnaf ve sanatkârların loncaları bozulduktan sonra, yeni bir endüstrileşmeye de gidilmediğinden, esnaf ve sanatkârın bir kısmı bugüne kadar zar-zor yaşayabilmiştir. Bu arada, endüstrileşmiş devletler, Türkiye'yi bir tarım ülkesi halinde bı-

rakmak için siyasal ve ekonomik sıkıştırma yollarına başlamışlardır. Böylelikle, tarım da gerilikten kurtulamamıştır. Bugün sayıları 2,5 milyonu biraz aşan köylü ailelerinin % 84'ü 1-100 dönüme kadar küçük toprak sahibidir. Bunlar içinde 510,000'inin hiç toprağı yoktur. Buna paralel olarak, tarım üretim araçları da gayriâdil dağıtılmaktadır. Gizli işsizlerin 3,5 milyonu aştığı bu tarım temeli üstüne pek gelişmemiş bir sermaye düzeni oturtulmuş olup, ithalat ve ihrâatla uğraşan ve bu yüzden yabancı sermaye çevreleriyle yakın ilişkiler kurmuş olan bir zümre köklü dönüşüm fikirlerine ve uygulamalarına karşı inatla direnmektedir. Bu direniş yabancı çevrelerin de çıkarlarına uygun olduğundan, içteki karşı koyma dıştan da desteklenmektedir. Bugün, en gelişmiş endüstri dalı olan basit tüketim eşyası yapımı bile, yabancı sermayeye karşı koyacak güçte bir ulusal endüstri dalı değildir. Son yıllarda gelişen ve gerçek bir endüstrileşme hareketi sayılamayacak olan montajcılık ise yabancı üretimi yurdu muza sokan yeni bir yol olarak gözümüze çarpmaktadır. Böylece, yerli endüstri sermayesi de, ticaret sermayesi gibi, aracı bir nitelik kazanmıştır. Kurtuluş Savaşından sonra Atatürk Türkiye'sinin kaldırdığı kapitülâsyonlar, bugün, başta petrolümüz olmak üzere, farklı yollarla, aynı amaçlarla, her alana yeniden el atmaktadır. Yabancıların memleketimizdeki tesis ve fabrikalarının hiçbiri bizim değildir, bunların Türk topraklarında kurulmuş olmaları bu sonucu asla değiştirmez.

Türk öğretmenin bilmesi ve yurt sorunlarını değerlendiren gözden irak tutmaması gereken önemli bir nokta budur: Yabancıların memleketimizdeki tesisleri arttıkça, devlet yönetimi üstündeki baskıları da ağırlaşmaktadır. Tarihte bu türlü ilişkilere giren gelişmemiş ülkelerin ergeç bütünüyle sömürgeleştigi görülmektedir. Yirminci yüzyılın ikinci yarısında Kurtuluş Savaşı Türkiye'sine yaraşmayan böyle bir niteliğı reddetmeyi görev biliriz.

Yabancı nüfuzu, diğer alanlarda olduğu gibi, eğitim-

de de derhal göze çarpmaktadır. Eğitim felsefesinin sap-
tanmasında, metod ve tekniklerin bulunmasına, araçlarla
kitapların hazırlanmasında yabancı uzmanlara sorulduğu
kadar, kendi öğretmenlerimize danışılmamıştır. Eğitimin
milli olabilmesi için kaynakların da milli olması gerekir.
Kendi okullarımızda milli ülkülerimize uygun olarak ye-
tişmiş öğretmenlerle meşhur barış gönüllülerinin değişti-
rildiği bile olmuştur. Halbuki, devlet iç ve dış sömürücü
ye karşı çıkan öğretmeniyle öğünmeli, kültür emperyaliz-
mini, şartlı dış «yardımlar», yabancı uzmanları ve barış
gönüllülerini istemeyen öğretmenleri kutlamalı ve Türki-
ye'de millet çoğunluğunun hayatı 1961 Anayasasına uy-
gun olmadığına göre, milleti bu Anayasaya göre hazırla-
yan öğretmenleri takdir etmelidir.

TÖS, Milli kültürümüzün gelişme imkânlarını yok
eden ve onu yozlaştıran kültür emperyalizmi ile bütün
gücüyle savaşıacaktır. Kültürümüzün, sömürgeci bir üre-
tim sisteminin peyki haline gelişini üzüntüyle müşahade
etmekteyiz. Kültürümüzün kendi milli ihtiyaçlarımıza ce-
vap veren, milli olma niteliğini ve bağımsızlığını koru-
yan yaratıcı ve devrimci bir gelişme içine girmesine örgü-
tümüze düşen görev yerine getirilecektir.

Yeni sömürgecilik yöntemlerinin sömürgeci devletle-
rin hükümet dairelerinden başka, üniversitelerinde de ge-
liştirildiğini biliyoruz. Öyleyse, üniversite öğretim üyeleri
ve bilim kurullarımız çalışmalarını, bir yandan da, sö-
mürücü güçlerle mücadeleye yöneltmelidirler. Sendika
olarak, üniversitemizin tamamını bu ulusal göreve ça-
ğırıyor, üniversite öğretim üyelerinin mesailerini bu yön-
den de değerlendireceğimizi ve fikir kompradorluğuna
kesinlikle cephe alacağımızı açıklıyoruz. Bu arada, yaban-
cı uzmanlara pasif davranılarak, bu kişilerle aşırı derece-
de dostluk ve fikri işbirliği içinde olan Türk uyruklular da
kınanacaktır. Fikir kompradorluğunu yapan kişilere sen-
dikamız temsilcilerinin ikazı ve böylelerini basın yoluyla
kamuoyuna duyurmak, mücadele yöntemlerimiz arasın-
dadır.

Her alanda eksiksiz egemenliğe sahip olmamız gereğini Atatürk'ün Büyük Nutuk'daki şu sözlerinden anlıyoruz: «Tam istiklâl denildiği zaman, tabii, siyasi, mali, iktisadi, askeri, harsî, vs. her hususta tam istiklâl ve tam serbestlik kast olunmaktadır. Bu saydıklarımın herhangi birinde istiklâlden mahrum olmak, hakiki mânâsıyla bütün istiklâlden mahrum olmak demektir»

Türk Silâhlı Kuvvetlerinin ulusal bağımsızlığını büyük teminatı olduğundan şüphe yoktur. Türk Ordusunun savunma gücü ise ancak sağlam bir ekonomik ve toplumsal bünyeye dayandığı takdirde yüksek tutulabilir. Bugün, savunma giderleri kamu harcamalarının büyük bir kısmını alıp götürmektedir. Bilmek gerekir ki, savaş araçları üretimiyle uğraşan gelişmiş uluslar, savunma giderlerinin geri devletlerin bütçelerinde gittikçe artmasından yanadırlar. Savaş endüstrisi, genellikle ve hele son yıllarda, kendi memleketlerinin dışına taşma eğilimi göstermektedir. Türkiye, bugün, Batılı savaş endüstrisinin etkisi altındadır. Amerikan savaş araçları üreticileri de Türkiye'nin savunmasına uysa da uymasa da, ellerindeki fazla üretimi memleketimize sokmak alışkanlığındadırlar. Kıbrıs buhranı asıl kendi ihtiyacımız olan silâhlarla donanmadığımızı acı bir şekilde göstermiştir. Diğer yandan, hepsi harcama gideri olan, yani üretici değil, tüketici savunma giderimiz gittikçe artmaktadır. Bu türlü savunma giderlerinin azaltılması, tıpkı dış ticaretin devletleştirilmesi gibi, eğitime ayrılacak masraflar ve eğitimin kendisi ile doğrudan doğruya ve büyük ölçüde ilgilidir.

Öğretmen bilir ki, geri kalmışlığın başlıca nedenlerine dokunmadan Türkiye'yi tam bağımsızlığa kavuşturmak ve kalkındırmak hayaldir. Türkiye'de nüfus yüksek bir oranla artmaktadır. Bu gerçek hâlâ çok önemli olan işsizlik sorununu, temel dönüşümler yapılmadığı takdirde, daha ağır bir duruma sokacaktır. Nüfus artışı, toplum bilim kurullarına bağlı bir konu olduğundan, doğum kontrolü gibi düşünceler bir çözüm olmaktan uzaktır. Yurdu

muzda her yıl yarım milyona yakın yurttaş iş isteme çağına girmektedir. Tarım ise, bugün bile her köylüye iş sağlayamamaktadır.

Öğretmen, içinde bulunduğumuz çağda, sadece ya da büyük ölçüde tarımcı olan bir ulusun gelişmemiş, fakir ve sömürülen bir ulus kalmağa mecbur olduğunu idrak ederek, gerçek çözüm yolunun halk eliyle hızla endüstrileşmek olduğuna inanır. Endüstrileşmek, tüketim malı üreterek bunları kârla satmak için yürütülen bir ticaret değil, bir ulusun bağımsızlığı ve kalkınmasının vazgeçilmez koşuludur. Daha üstün bir ekonomik ve toplumsal düzene geçiş, dışardan makina getirtip fabrika açmak değil, hem endüstri, hem de tarım için gereken makinaları bizzat yapar duruma yükselmektir. Bu da, Türkiye'nin kendi insan, makina, para ve doğal kaynaklarını en mantıklı şekilde örgütlemekle olabilecektir. Endüstrileşmek, tüm bağımsızlığı gerçekleştirmek ve eğitim dahil, halkın bütün ihtiyaçlarını karşılamak için en önemli bir aşamadır.

Öğretmenler başta olmak üzere, bütün aydınların yurt kalkınmasında etkili olabilmeleri, halkın bilinçli çabası ve istekli katkısıyla mümkündür. Halkı bilinçlendirmede gene öğretmene büyük ödevler düştüğüne inanıyoruz. Halkın zaten içinden gelen ve halkla bağlantısı devam eden öğretmen, halkla kader birliği halinde olduğundan bu ödevini de mutlaka başaracaktır.

TÜSTAV

B Ö L Ü M : VII

BESLENME

Türkiye'nin içinde bulunduğu gerçekler ve halkımızın çoğunluğunun gereği gibi beslenememekte oluşu beslenme konusunu, temel eğitim konularından biri haline getirmiş bulunmaktadır. Çok miktarda tahıl ve az miktarda et, süt ve yumurta tüketerek beslenen Türk toplumunda, beslenme bozukluğu zemini üzerinde gelişen hastalıklar, kol ve kafa gücü yetersizlikleri, üretim olanağını etkiledikten başka eğitimi de güçleştirmektedir. Ortalama ömrün kısa ve kişilerin sağlıksız oluşları, eğitim için yapılan yatırımları etkisiz hâle getirmekte, kalkınmamız gecikmektedir. Bazı uluslararası kuruluşlar ile yabancı ülkeler, öğrenim çağında bulunan çocuklarımıza yaptıkları yiyecek yardımları ile çeşitli sorunlar yaratmış bulunuyorlar. Türkiye'nin, yiyecek ve üretim kaynaklarını harekete geçirmek ve yiyeceği gereği gibi değerlendirmek suretiyle kendi halkını en iyi şekilde besleyebileceğine inandığımızdan yurttaşların üretim ve tüketim safhasında yurt gerçeklerine uyarlı davranmalarını sağlamak için, beslenme eğitimine bugün olduğundan daha fazla önem verilmesi gerektiği kanısındayız. Tekel ihtiyaçlarını kendi kaynaklarından sağlayamamanın ve çocuklarını beslemek için uzun süre uluslararası kuruluşlar ile bazı yabancıların eline bakmanın, çeşitli yönleriyle sakıncalı olduğu ortadadır.

Türk yavrularının örf, âdet ve göreneklerimizle yurt gerçeklerine uyarlı, fizik ve entellektüel kişiliklerinin en iyi şekilde şekillenmesine elverişli bir beslenme düzeni içinde yetiştirilmeleri, beslenme eğitiminin de bu amaçlara uyarlı bir çerçevede içinde ele alınması için, TÖS ge-

reken gayreti gösterecek, beslenme ve sağlıkla ilgili ay-
rıntılı yayınlar tasarlayacaktır.

Bu amaçla :

(1) Tarım politikamızın, halkımızın temel ihtiyaçla-
rından biri olan beslenme ihtiyacını yurt kaynaklarından
ve başkasına muhtaç olmadan sağlayacak bir düzene so-
kulması sağlanmalıdır.

(2) Öğrenim çağındaki çocuklarımızın sağlıklarını ko-
ruma, fizik ve entellektüel güçlerini geliştirme ve yeterli
bir şekilde kullanma bakımından öncelikle bilmeleri ge-
reken modern beslenme biliminin, yurt gerçeklerine uy-
durulmuş temel ilkelerinin kendilerine öğretilmesi gerek-
lidir.

(3) Uluslararası kuruluşlar ile bazı yabancı ülkelerin
Türkiye'ye yaptıkları yiyecek yardımları ile okullarda uy-
guladıkları gayri milli ve tek yanlı programlar eleştirile-
cek ve tatbikatta çalışan öğretmen çoğunluğunun bu ko-
nudaki görüşleri, yöneticilerle kamuoyuna açıklanacaktır.

(4) Beslenme uygulamaları ve beslenme eğitimi, bir te-
mel ihtiyacın gereği gibi karşılanması için girişilmiş ça-
lışmalar olmakla birlikte, bir toplumun hars ve kültürü
ile de ilişkili görüldüğü için, Türk çocuklarının Türkiye'-
ye özgü beslenme alışkanlıkları içinde kalmaları ve yaşa-
mak, gelişmek, çalışmak için muhtaç oldukları temel be-
sinlerin milli kaynaklardan karşılanması için gayret sar-
fedilecektir.

(5) Beslenme biliminin pratik ve teorik kuralları, öğ-
retmen arkadaşlardan başlanılarak, öğrenciye ve bura-
dan aileye intikal ettirilecek; öğretmen ile ana, babanın
işbirliği ve devletin de himayesi sağlanmak suretiyle ço-
cuklarımızın okul çağında olduğu kadar, okul öncesi çağ-
da da gereği gibi beslenmeleri temin edilecektir.

(6) Yabancı teşekküllerin yaptıkları gıda yardımlar
ve bu münasebetle Milli Eğitim Bakanlığının izni ile ba-
zı illerde kurdukları teşekküllerin öğrenciler, idareciler ve

halkla ilişkileri incelenecek, bu konudaki görüşlerimiz kamuoyuna açıklanacaktır.

(7) Gerekirse, okul beslenme programlarının milli ve ihtiyaçlarımıza uyarlı bir hale sokulması için, yabancıya muhtaç olmadan uygulamaları sürdürebileceğimiz bir ortam yaratılmaya çalışılacak, bazı milli yiyeceklerin üretilmesi için teşebbüse geçilecektir.

(8) TÖS, bir idare heyetinin yönetim süresi içinde gerçekleştirilmesi mümkün olmayan uzun vadeli çalışmalar için devamlı bir çaba sarfedecek, besin ve beslenme işini devamlı bir politika haline getirecektir.

(9) Bu yönetim devresinde, yukarıda açıklanan amaçların gerçekleştirilmesi için konferanslar verilecek, yayınlar yapılacak, bildirimler yayınlanacak ve ilgili makamlara görüşlerimiz bildirilecektir.

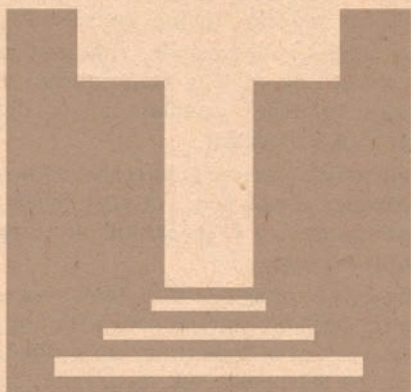
Bu çalışmalar sırasında karşılaşacağımız güçlükler bize yeni tedbirler almak için yol gösterecek ve halkımız bu önemli konuda yeterli bilgi sahibi oluncaya kadar çabalarımızı sürdürülecektir.

Besin ve beslenmeye ilişkin temel sorunlar şunlardır:

- a) Eğitim ile beslenme arasındaki ilişkinin bilimsel olarak anlaşılması ve bütün üyelerimiz tarafından öğrenilmesinin sağlanması;
- b) Türkiye'de ilk, orta ve yüksek öğrenim çağındaki öğrencilerin beslenme koşullarının saptanması;
- c) Türk halkının beslenme koşullarının saptanması ve eğitimle ilgili bir konu olarak incelenmesi;
- d) Tarımsal üretim ile beslenme olanağı arasındaki ilişkileri, yiyecek ithal ve ihracının ihtiyaçlara uyarlı olup olmadığının yurt çıkarları bakımından incelenmesi;
- e) Beslenme eğitimi;
- f) Yabancı ülkelerden sağlanan yiyecekler;
- g) Beslenme çalışmalarını yöneten milli ve yabancı örgütlerin incelenmesi ve eleştirilmesi;
- h) Besinlerimizin ve beslenme çalışmalarının millileştirilmesi;
- i) Üretgenliğin artırılması.

Öncelikle üzerinde durulacak konular şunlardır: a) Beslenme eğitim ve uygulamalarının yeni sömürgecilik açılı-

sından incelenmesi ve bulguların üyelerimize kamu oyu-
na duyurulması; b) Beslenmeye ilişkin kurs, seminer ve
konferanslar tertibi; c) Öğrenci ve öğretmene hitap eden
yayınların yapılması; d) Süttozu yerine, tarhana ikamesi
için gayret sarfı; e) İlk, orta ve yüksek öğrenim kuruluş-
ları ile teknik öğretimde beslenme durumu ile beslenme
eğitim çalışmalarının incelenmesi ve eleştirilmesi.

TÜSTAV

B Ö L Ü M : VIII

ULUSLARARASI İLİŞKİLER

Türk öğretmenleri, Uluslararası ilişkilerde tam eşitliğe inanan bir dünya görüşüne sahiptir. Bütün devletlerle ancak eşitlik ve karşılıklı saygı esasına göre dostluk ve bağlar kurulmasını doğru bulur. Sömürgeci büyük devletlerle olan ilişkilerimizde daima uyanık olmamız gerektiğine inanır. Osmanlı İmparatorluğunun yabancı mali sermayenin sömürücülüğü sonunda battığını iyi bilerek, kendi tarihimizden gelen bu denemenin tekrarlanmaması için uyandırıcı bir çaba sarfetmeyi görev bilir. Kurtuluş Savaşımızı sadece belirli devletlerin ordularına karşı yapmakla kalmayıp o orduların gerisindeki ekonomik temellere ve sömürücü düzene karşı da yaptığımızın bilincindedir. Kurtuluş Savaşının bu özellikleri Büyük Millet Meclisinin 21 Ekim 1920 günlü bildiriyle, Atatürk'ün 1 Aralık 1921 günlü demecinde kendini açıkça göstermektedir.

Meclis bildiri şöyle demektedir: «Türkiye Büyük Millet Meclisi Millî hudutlar dahilinde hayat ve istiklâlini temin... akdiyle teşekkül etmiştir. Binaenaleyh, hayati ve istiklâlini, yegâne ve mukaddes emel bildiği Türkiye halkını, emperyalizm ve kapitalizm tahakküm ve zulmünden kurtararak irade ve hâkimiyetinin sahibi kılmakla gayesine vâsıl olacağı kanaatindedir.» Atatürk de demecinde şöyle demiştir: «Bağımsızlığımızı güven altında bulundurabilmek için, toptan, milletçe bizi mahvetmek isteyen emperyalizme karşı ve bizi yutmak isteyen kapitalizme karşı milletçe savaşmayı uygun gören bir doktrini izleyen insanlarız.»

Biz çocuklarımız ve yetişkinlerimize Yurtta Barış, Dünyada Barış İlkesinin gerçek ve âdil anlamını öğretmek ve sevdirmek durumunda olan öğretmenleriz. Dünya da emperyalist istekleri olmayan bir öğretmenin başta gelen görevi budur. Ama barışı öğretmeden önce, onu sarsan ulus içi ve uluslararası dengesizlikleri de iyi bilmek ve anlamak zorundayız.

Öğretmen, Türkiye'nin bugün bir kısır döngü içinde

olduğuna inanarak bu durumdan kurtulabilmemiz için fikir öncülüğünü yapma kararındadır. Bilindiği gibi, Türkiye'nin vazgeçemediği şartlı dış «yardımlar», Osmanlı tarihinde olduğu gibi, ülkemizi daha bağımlı duruma getirmekte, aracı çevrelerin etkisinden kurtulamayan Türkiye yeniden yardımlar peşinde koşmaktadır. Bağımlı olma geri kalmışlıktan kurtulmamızı engelleyen çok önemli bir unsurdur.

Hükümetin ilk görevi ulusun bağımsızlık, güvenlik ve toprak bütünlüğünü korumaktır. Ulusal çıkarlara uygun hareket edilip edilmediğinin birinci ölçüsü bağımsızlık ve güvenliğimizi tehlikeye atacak savaşlara sürüklenmemek için gereken tedbirlerin titizlikle alınıp alınmadığıdır. Bu titizliğin gösterilmediği durumlarda, çevresini ve kamu oyunu uyarmak öğretmenin görevlerinden olacaktır. Geçmişte Türk topraklarından kalkan yabancı uçaklar Türkiye'yi, halkımızın sezemediği büyük tehlikelerin yanından geçirmiştir. Çekirdekli silâhlara sahip bulunan ve bunları kısa zamanda istedikleri mesafeye atabilecek güçte olan büyük devletlerin, Orta-Doğu Asya'ya da ilerde yeryüzünün herhangi bir yerinde karşılaşacakları bir savaş olasılığı vardır. Belirli ittifaklar içinde olan ve yabancı üsler barındıran yurdumuz çok tehlikeli dönemeçlerden geçmektedir. Kendi haberi bile olmadan başka devletlerin çıkarları gereğince üslerin kullanılması sonunda, altından kalkamayacağı felâketlere sürüklenmesi mümkündür. Yurdumuzda üsleri olan yabancı devletin ikili ve çok taraflı ittifak andlaşmalarını, yalnız kendinin aldığı kararları uygulayacak olan siyasal ve stratejik araçlar olarak gördüğu kanısı kamu oyumuzda gün geçtikçe yerleşmektedir.

Bugünkü durumda, Türk toprakları muhtemel bir savaş alanı, Türkiye başka devletlerin çıkarlarının bir karakolu, Türk halkı da kurbanlık durumundadır. Bir atom savaşında Türkiye, bugünkü ittifak sistemleri çerçevesinde ilk yokedici darbeyi yiyecek ülkelerdendir. Karar yerlerindeki yabancıların istedikleri gibi kullanabilecekleri üsler muhafaza edildiği takdirde, bu tehlikenin oranı dehşet verici bir şekilde büyümetedir. Çıkacak bir dünya savaşın-

da, çekirdekli silâhlar kullanılacak olursa ittifaklara girmiş olan ülkelerin ya doğrudan doğruya gelecek nükleer darbelerden, ya da radyoaktif serpintilerden dolayı hemen yok olacağı, bugünkü teknik gelişmeler açısından, kaçınılmaz olarak görülmektedir. Biz topraklarımıza bu derece tehlikeler davet eden koşullardan kurtulmaya çalışmakla kalmayıp, çevremizin, yani Orta-Doğu, Balkanlar ve Doğu Akdenizin de bir barış bölgesi olması için çaba sarfetmek zorundayız. Atatürk'ün barışçı dünya görüşünün bu olduğuna inanmaktayız. Ulusal çıkarlarımızın, hem doğrudan doğruya, hem de dolaylı zararlardan titizlikle uzak durarak korunabileceğine inanıyoruz. Yabancı üsler ve yurdumuzdaki yabancı kuvvetlerin içe dönük mahiyeti de gözümüzden kaçmamaktadır. Bu konu üstünde ayrıntılı olarak duracağız.

İnanıyoruz ki, tam bağımsızlık ve eşitlik bütün uluslar ve halkların temel haklarındandır. Bunlardan ufak bir fedekârlık yapmak, varlığının bilincine ermiş uluslar ve halklar için mümkün değildir. Öğretmen, hem kendi bağımsızlığının titizlikle korunmasının ciddi savunucusudur, hem de öteki ulusların bağımsızlıklarına karşı saygılıdır. Sömürgeci ülkelere karşı ilk kurtuluş savaşını vermiş ulusun çocukları olan öğretmenler, bağımlı ya da yarı bağımlı ulusların kurtuluş savaşlarının desteklenmesinden yanadır. Bu destek hem ulusal çıkarlarımız, hem de ulusal ahlakımız bakımından gereklidir. Asya ve Afrika sömürgecilikten tüm olarak kurtulma yolundadır; Lâtin Amerika da bu yolda bir mücadelenin hazırlığı içindedir. Son yıllarda halkların dış sömürüye karşı savaşında büyük zaferler kazanılmıştır. «İstiklâlcî» bir ulus olduğumuz hâlde, değilmiş gibi tavır almayı doğru bulmuyoruz.

Öğretmenler, bir dünya görüşü olarak, az gelişmiş ülkelerin ham madde kaynaklarının endüstrileşmiş devletlerin tekeli altında olmasına; ekonomik ilişkilerde uluslar arasında böylesine temelden bir ayırım gözetilmesine; uluslara doğrudan doğruya ya da dolaylı olarak boyun duruk vurulmasına, siyasal ekonomik ya da kültürel emperyalizm yapılmasına karşıdır.

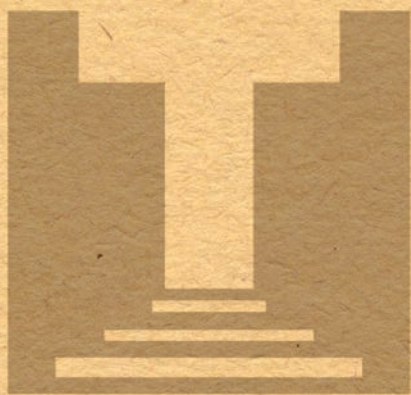
Bazı andlaşmalar, yabancı devletlerin iç işlerimize ka-
rışmaları imkânını sağladığından, ulusal varlığımız ba-
kımından tehlikeli olduğu gerçeğini açıklamayı bir vatan
görevi sayarız.

Türk öğretmeni, savaşın uluslararası andlaşmazlık-
ların çözümünde bir araç olarak kullanılmasından yana
değildir. Bütün andlaşmazlıkların barışçı yollardan çözüm-
lenmesini bir devletler hukuku kuralı yapmayı hem âdil
bir dünya, hem de yurt çıkarları için gerekli görür. Saldırı
savaşlarını insanlığa karşı işlenmiş suç olarak kabul eder.
Barış sadece ahlâki değeri olduğu için değil, hızlı kalkın-
mamızın vazgeçilmez koşulu olarak da gereklidir. Nükleer
savaşlarla başlatılacak ya da devam edecek olan bir dün-
ya savaşı, Türkiye gibi dış ve iç sömürütülerin işbirliği so-
nucu geri kalmış bir ülkenin kalkınmasını engellemekten
daha öteye, o ülkeyi tüm ortadan kaldırma tehlikesini kap-
sadiğından, sürekli bir barışa inanmayı hem de gerçekçi
bir görüş olarak paylaşır. Eğitimde amacımız, zaten bu ba-
rış ülkülerini paylaşacak insanlar yetiştirmektedir.

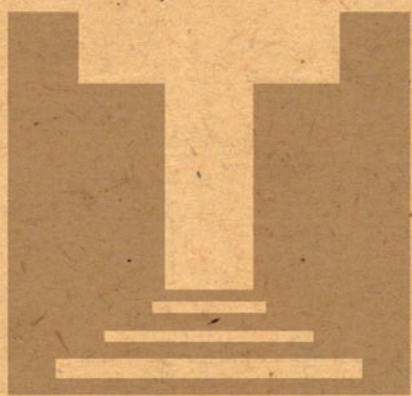
Ancak, barışçı olmakla birlikte, barışı kaybetme şart-
ları içine düşürüldüğümüzde savaşmamız gerektiğini de
bilmekteyiz.

Başta savaş araçlarını üretenler olmak üzere, yeryü-
zindeki endüstri patronlarının savaşların çıkması ve savaş
malzemesi satışından büyük kârlar umdukları bilinmekte-
dir. Nükleer silâhların ortadan kaldırılması, klâsik silâh-
lar da dahil olmak üzere, genel bir silâhsızlanmanın kabul
edilmesi, barışı tehdit ve yurdumuzu tehlikelere sokan ya-
bancı ordu ve üslerin tasfiyesini ve bu amaçlar uğruna ki-
şiliği olan bir dünya görüşünün uygulanmasını, barışın ger-
çekten kurulabilmesi için gerekli görmekteyiz.

Diğer uluslarla olan ilişkilerimizde Türk öğretmenleri-
nin özlediği, Kurtuluş Savaşı Türkiyesine yaraşır, emper-
yalizme karşı ve titizlikle bağımsızlık yanlısı, barışçı ve di-
ğer ulusların kurtuluş savaşlarını destekleyen bir tutum-
dur. Bu yolda, koşulları Türkiye'ye benzeyen ulusların öğ-
retmenleriyle fikri işbirliği yapmak, hedefe ulaşma yolla-
rımızdan biridir.

TÜSTAV

TÜSTAV